

JAARSTUKKEN 2018

Programmaverantwoording | Jaarrekening

Inhoudsopgave	Blz.
Voorwoord	3
1 Programmaverantwoording	4
1.1 Beleidsverantwoording	4
1.1.1 Middelen	5
1.1.2 Programma Jeugd	6
1.1.3 Programma Infectieziektebestrijding	10
1.1.4 Programma Kwetsbare Burger	13
1.1.5 Programma Veilig Thuis	18
1.1.6 Programma Onderzoek, Beleid & Preventie	22
1.1.7 Algemene dekkingsmiddelen	30
1.2 Paragrafen	32
1.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	32
1.2.2 Financiering	33
1.2.3 Overzicht overhead	35
1.2.4 Bedrijfsvoering	36
1.2.5 Beleidsindicatoren	38
1.2.6 Onderhoud kapitaalgoederen	39
1.2.7 Verbonden partijen	39
1.2.8 Rechtmatigheid	40
1.2.9 Vennootschapsbelasting	40
2 Jaarrekening	41
2.1 Overzicht van lasten en baten en toelichting	41
2.2 Balans per 31 december 2018 en toelichting	43
2.3 Toelichtingen	49
2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	49
2.3.2 Wet normering topinkomens	50
3 Overige gegevens	53
3.1 Controleverklaring	53
3.2 Voorstel tot resultaatbestemming	57
Bijlagen:	58
Bijlage 1 – Overzicht baten en lasten per categorie	59
Bijlage 2 – Overzicht baten en lasten per taakveld	60
Bijlage 3 – SiSa-bijlage bij de jaarrekening	61
Bijlage 4 – Bedrijfseconomisch overzicht Veilig Thuis Noord-Holland Noord	62

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van GGD Hollands Noorden. 2018 heeft in het teken gestaan van verbinding en orde op zaken stellen. Op deze punten is vooruitgang geboekt, onder andere in de vorm van een positief financieel resultaat.

Inzicht in de gezondheidssituatie is essentieel om de publieke gezondheid gericht te verbeteren. De GGD behoudt en verbetert dit inzicht door de gezondheid te monitoren en deze monitoring verder te ontwikkelen. Dit komt tot uiting in het voortgezet onderwijs bij de invoering van de online Gezondheidscheck: 'Gezond leven, Check 't even'. In het najaar van 2018 zijn de groepsvaccinaties meningokokken ACWY voor jongeren gestart. Naast de jongeren is er ook zorg voor de allerjongsten van onze regio. De GGD is sterk in de zorg voor deze groep. Meer dan 98% van de kinderen in de regio hebben de hiepriek en een gehoorscreening gekregen. Betrokken JGZ-medewerkers gaan voor preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning aan ouders en kinderen. De GGD is een zichtbare en betrouwbare partner in het netwerk rondom geboortezorg.

Om infectieziekten te kunnen voorkomen en bestrijden is verbinding met lokale partners essentieel, zoals met gemeenten, huisartsen en zorginstellingen. Voor de aanpak van antibioticaresistentie wordt samengewerkt via regionale zorgnetwerken, waar medewerkers Infectieziektebestrijding in participeren. Via het project, met de toepasselijke naam, 'de Verbinding' wordt ingezet op samenwerking om gezondheidsachterstanden te verkleinen. Het project richt zich op personen met verward gedrag. Onderdeel van het project is een pilot 24x7 bereikbaarheidsdienst van medewerkers Vangnet & Advies.

Bij Veilig Thuis liepen de meldingen en adviezen in 2018 op. Dit zorgde ervoor dat wachtlijsten aanhielden en wettelijke termijnen van het monitoren van meldingen overschreden werden. Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd stelde Veilig Thuis onder verscherpt toezicht. In 2018 is gestart met een verbetertraject, waardoor in 2019 de onder verscherpt toezichtstelling werd opgeheven.

In de doorontwikkeling van de organisatie is gekozen voor een groeimodel en maatwerk. Bij maatwerk betekent dit ondersteunen 'waar nodig' is. Met die strategie is ook het verbeterplan bij Veilig Thuis en vervanging in het directie managementteam vormgegeven. In 2018 is de vacature adjunct-directeur programma Jeugd opnieuw ingevuld en is de adjunct-directeur Bedrijfsondersteuning vervangen door een concerncontroller.

Tot slot complimenteren we al onze medewerkers voor hun inzet.

Het dagelijks bestuur van GGD Hollands Noorden

Yolan Koster, Voorzitter
Edward John Paulina, Directeur

Alkmaar, maart

1 Programmaverantwoording

1.1 Beleidsverantwoording

GGD Hollands Noorden (GGD) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord.

Wij bewaken door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden.

Wij beschermen tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting.

Wij bevorderen individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.

Mensen zorgen zelf voor hun gezondheid, en vertrouwen daarbij ook op ondersteuning van de overheid. Een belangrijk deel van (de verantwoordelijkheid voor) de publieke gezondheid is neergelegd bij de gemeente. Die verwacht van een GGD dat hij deze taken voor haar uitvoert. De basis daarvoor is de Wet publieke gezondheid, die de GGD-taken opsomt waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en die de minister van VWS benoemt in onderstaande vier pijlers:

1. Monitoren, signaleren en adviseren: de GGD adviseert vanuit een brede kennisbasis gemeenten over hun beleid op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en -bescherming. Daartoe behoort het signaleren en monitoren van gezondheidsrisico's in de fysieke en sociale omgeving.
2. Gezondheidsbescherming: door infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg en vaccinaties beschermt de GGD de gezondheid.
3. Publieke gezondheid bij incidenten, rampen: de GGD moet kunnen opschalen, ook bij maatschappelijke onrust, om incidenten te bestrijden.
4. Toezicht houden: bijvoorbeeld door middel van inspecties toezicht houden op de naleving van (kwaliteits)regels.

De GGD levert diensten, zoals deze zijn vastgesteld in de Gemeenschappelijke regeling. Tevens worden aanvullende diensten uitgevoerd. Diensten waarvan het publieke belang groot is en die (nog) nergens anders belegd zijn, worden ook (tijdelijk) door de GGD uitgevoerd.

GR-taken:

1. Ondersteuning van gemeenten bij de realisatie en uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid.
2. Uitvoeren van taken die wettelijk aan de GGD zijn opgedragen, zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, epidemiologisch onderzoek, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.
3. Uitvoeren van jeugdgezondheidszorg van 0 maanden tot 18 jaar.

Aanvullende diensten:

4. Uitvoeren van overige taken die door een of meer gemeenten aan de GGD zijn opgedragen, zoals openbaar geestelijke gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en dergelijke.
5. Uitvoeren van Veilig Thuis.
6. Uitvoeren van taken voor derden, zoals politie en justitie, onderwijs en reizigers.

Deze taken en diensten zijn verder uitgewerkt in de programma's:

- Jeugd
- Infectieziektebestrijding
- Kwetsbare burgers
- Onderzoek, beleid en preventie.

1.1.1 Middelen

Met ingang van 2018 is vanwege diverse ontwikkelingen in de bestuurlijke omgeving van de provincies, gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) door de wetgever besloten om het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te vernieuwen. Een van de wijzigingen voor GR-en is dat de overhead niet meer opgenomen wordt in de programma's, maar apart wordt weergegeven in het taakveld overhead.

Saldo per programma (x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Jeugd	21.739	15.042	6.697
Infectieziektebestrijding	6.119	4.509	1.610
Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis)	2.800	2.146	655
Kwetsbare Burger Veilig Thuis	5.200	4.552	648
Onderzoek, Beleid & Preventie	2.194	1.310	884
Algemene Dekkingsmiddelen			-
Overhead	372	10.492	-10.119
Heffing VPB			-
Bedrag onvoorzien			-
Saldo van baten en lasten	38.424	38.050	374
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:			
Jeugd	3	-	3
Infectieziektebestrijding	1	-	1
Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis)	0	-	0
Kwetsbare Burger Veilig Thuis	-	-	-
Onderzoek, Beleid & Preventie	0	50	-50
Mutatie reserves	3	50	-47
Resultaat	38.428	38.100	328

De jaarrekening 2018 sluit met een voordelig saldo van € 328.000 (2017 € 213.000 nadelig). Het overschot bedraagt circa 1% van de totale lasten en is in lijn met de prognose uit de tussentijdse 2e bestuurlijke rapportage. De GGD heeft ingezet op de opbouw van vermogen om de financiële positie te verbeteren. In 2018 is scherp gestuurd op kostenbeheersing en het ziekteverzuim. Dit zorgt ervoor dat een financieel tekort, zoals dat in 2017 was ontstaan, is voorkomen. In de resultaatbestemming is voorgesteld om het positieve resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. Na deze toevoeging bedraagt de algemene reserve € 141.322 positief.

1.1.2 Programma Jeugd

1. Inleiding

Het programma Jeugd is erop gericht om de ontwikkeling en groei van jeugdigen in de regio te monitoren en te bevorderen door vroegtijdige opsporing van risico's en versterken van beschermende factoren. Dit doen we door:

1. Het uitvoeren van het basispakket JGZ, met daarin o.a.:
 - Opsporen van aangeboren aandoeningen door middel van een neonatale hielprik en gehoorscreening.
 - Periodieke individuele contactmomenten in de periode van 0 tot 18 jaar, face to face of digitaal, met als doel het systematisch monitoren en beoordelen van de ontwikkeling, het tijdig signaleren van problemen en vroegtijdig opsporen van specifieke stoornissen.
 - Begeleidingscontacten, inloopsprekuren, telefonische en online bereikbaarheid met als doel preventieve voorlichting, advies, instructie en kortdurende begeleiding, ontzorgen en normaliseren.
 - Beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en hier gemotiveerd naar toe leiden of verwijzen.
 - Samenwerken met ketenpartners zoals wijkteams, scholen, (para)medici, Veilig Thuis, jeugdzorg en overige partners in het sociaal domein.
 - Opstellen van (school- en gemeente-) rapporten op basis van informatie uit het digitale registratiesysteem.
2. Het aanbieden van prenatale voorlichting.
3. Het voorkomen en verminderen van de verspreiding van (infectie)ziekten door middel van uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma.
4. Toeleiding naar Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).
5. Het uitvoeren van lokale aanvullende dienstverlening, o.a.:
 - Op het gebied van perinatale zorg
 - Op het gebied van opvoedondersteuning
 - Home-Start
 - Projecten in het kader van preventie schoolverzuim.

2. Kaders

Het programma komt voor het grootste deel voort uit de uitvoeringsopdracht vanuit de Wet publieke gezondheid. Aanvullend worden taken verricht in het kader van de Jeugdwet, de Wet op het primair onderwijs, de Leerplichtwet en de Zorgverzekeringswet. Daarnaast zijn er aanvullende taken mogelijk die niet binnen een specifiek wettelijk kader vallen.

Binnen de reguliere JGZ-taken zet de GGD in op de pijlers die zijn benoemd in de JGZ Preventieagenda¹. In september 2018 heeft het ministerie van VWS het actieprogramma 'Kansrijke Start' gelanceerd. Dit actieprogramma wordt deels binnen de Jeugdwet en deels binnen de reguliere JGZ vormgegeven. Daar waar mogelijk zijn, in overleg met gemeenten, onderdelen van het actieprogramma 'Kansrijke Start'² opgepakt. Het programma loopt verder door in 2018–2021. Het rijksvaccinatieprogramma (RVP) is in 2018 uitgebreid vanwege de meningokokken ACWY-vaccinatie. Deze uitbreiding loopt door in 2019–2020.

¹ <https://www.ncj.nl/themadossiers/preventieagenda/>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/09/12/actieprogramma-kansrijke-start>

3. Speerpunten in 2018

1. Flexibilisering van de jeugdgezondheidszorg
2. Vroegsignalering/Preventie kindermishandeling door de Jeugdgezondheidszorg
3. Digitalisering van de Jeugdgezondheidszorg

1. Flexibilisering van de jeugdgezondheidszorg De GGD wil met zijn dienstverlening aansluiten bij de veranderde samenleving en de nieuwe taken van gemeenten. Om dit mogelijk te maken, investeren en innoveren we intern en samen met onze ketenpartners.	
Maatschappelijk effect Het landelijk professioneel kader JGZ geeft aan professionals handvatten om de JGZ flexibel, gepersonaliseerd en op maat uit te voeren. Het biedt de mogelijkheid klantgericht te werken. Flexibiliteit betekent in dit geval: op het juiste moment de juiste aandacht, het juiste advies en de juiste zorg.	Resultaat in 2018 De JGZ wordt door ouders/jeugdigen en ketenpartners ervaren als klantgericht en 'op maat'
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De JGZ werkt sinds 2018 in zelforganiserende teams. Dit is een opmaat naar minder uniform kunnen werken, meer in aansluiting op de lokale situatie en meer in aansluiting op de behoeften van de klant. Meer klantgericht werken is o.a. bereikt door een herindeling van de JGZ-teams. Men werkt nu ofwel voor de doelgroep 0–12 jaar (wijkgericht; de basisschool staat doorgaans in de wijk waar het kind woont en er vindt nauwe samenwerking plaats met de wijkteams van de gemeenten), ofwel voor de doelgroep 12–18 jaar (schoolgericht; nauwe samenwerking met het voortgezet onderwijs). In enkele gemeenten is aanvullende financiering beschikbaar gesteld voor de inzet van de JGZ in het wijkteam. De JGZ draagt daarin bij aan preventieve, laagdrempelige opvoedactiviteiten, met als doel het vroegtijdig signaleren en normaliseren van opvoedvragen, de toeleiding naar gespecialiseerde zorg waar nodig en de vertaling van signalen naar collectieve preventieve opvoedactiviteiten. In acht JGZ-teams is er een interactief Klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd met behulp van de PPP- methodiek ³ . Teams stelden zelf acht gerichte vragen op waar zij feedback op wilden ontvangen. Klanten konden hun respons invullen middels een iPad geplaatst op een zichtbare pilaar in de ruimte van het consultatiebureau. De uitkomsten laten zien dat klanten over het algemeen tevreden tot zeer tevreden zijn. Op de als onvoldoende ervaren punten zijn verbeteracties ondernomen.	

2. Vroegsignalering/Preventie Kindermishandeling door de Jeugdgezondheidszorg Kindermishandeling is een groot maatschappelijk vraagstuk. De GGD wil samen met ketenpartners, zoals Veilig Thuis, zich sterk maken voor de (vroeg)signalering, aanpak en preventie van kindermishandeling. De Wet meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is per 1-1-2018 aangescherpt: betrokken professionals worden verplicht (vermoedens van) ernstige gevallen van huiselijk geweld en kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis, óók als ze van oordeel zijn dat er voldoende doelmatige hulpverlening is ingezet (dit was vóór de aanscherping geen verplichting). De JGZ heeft in 2017 hiervoor zelf als beroepsgroep een (landelijk) afwegingskader opgesteld.
--

³ PPP = Positive Perception Program zie <https://ppp-zorg.nl/>

<u>Maatschappelijk effect</u> Alle jeugdigen die slachtoffer zijn van kindermishandeling/getuige zijn van huiselijk geweld zijn in beeld bij en ontvangen een outreachende, preventieve aanpak van de JGZ. Indien nodig wordt gemeld bij Veilig Thuis en/of wordt opgeschaald naar relevante hulpverlening. Uit onderzoek blijkt dat professionals die werken met een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling drie keer zo vaak ingrijpen als collega's die zo'n code niet gebruiken.	<u>Resultaat in 2018</u> De nieuwe werkwijze naar aanleiding van de per 1-1-2018 aangescherpte wet meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld leidt tot een toename van meldingen door de JGZ bij/versterking van de samenwerking met Veilig Thuis. En tevens een versterking van de samenwerking met andere relevante ketenpartners.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> Dit speerpunt is eind 2016/begin 2017 in de Programmabegroting 2018 opgenomen, vanuit de verwachting dat de aanscherping van de wet meldcode per 1 januari 2018 zou ingaan. De aanscherping van deze wet is echter verschoven naar 1 januari 2019. En zal dan ook vanaf dat moment worden gehanteerd. Per beroepsgroep zijn in 2018 landelijke afwegingskaders opgesteld. De GGD heeft deze landelijke afwegingskaders vertaald naar een bij de JGZ passend document.	

3. Digitalisering van de Jeugdgezondheidszorg De GGD is gestart met de invoering van digitale dienstverlening. Centraal staat de eigentijdse communicatie met jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Naast de aanschaf van een nieuw digitaal plannings- en roosteringsprogramma wordt een nieuw digitaal dossier JGZ ontwikkeld.	
<u>Maatschappelijk effect</u> Het bereik van de JGZ is klantgericht en klantvriendelijk. Ouders/jeugdigen hebben vertrouwen in de privacy en het medisch beroepsgeheim in het digitaal dossier. De toegankelijkheid voor de ouders/jeugdigen via het digitaal dossier is geregeld en gegarandeerd	<u>Resultaat in 2018</u> • Het digitaal dossier JGZ is geïmplementeerd. • Het digitaal dossier wordt door ouders/jeugdigen en professionals ervaren als een goed en bruikbaar dossier. • Ouders/jeugdigen hebben toegang tot hun eigen dossier. • Via het dossier maken ouders/jeugdigen zelf afspraken qua locatie en tijd.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> De eerste fase van de implementatie van het nieuwe digitaal dossier JGZ was gepland voor het 3e kwartaal van 2018. De implementatie is niet doorgegaan, omdat het systeem onvoldoende klaar was voor implementatie. De implementatie is daarom verschoven naar 2019. Met het nieuwe dossier verwachten we dat onze flexibilisering beter kan worden ondersteund. Daarnaast verwachten we dat de registratielast van medewerkers lager zal zijn. Het nieuwe dossier zal ons in de toekomst beter in staat stellen informatie te ontsluiten voor beleidsadvisering. In de tweede en derde fase van de implementatie zullen ouders en jeugdigen zelf toegang krijgen tot hun digitaal dossier. Zij zullen ook zelf hun afspraken kunnen verzetten (wat betreft tijd en locatie). Daarmee beogen we het percentage klanten dat niet verschijnt zonder bericht te verlagen en de kwaliteit van onze dienstverlening te verhogen.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2016	2017	2018
Kinderen in zorg ⁴	132.384	131.500	130.226
Inwoners bereikt met prenatale voorlichting	4.237	4.368	4.266
Vrijwilligers voor Home-Start (Hollands Kroon en Schagen)	34	28	39
Gezinnen aangemeld voor Home-Start (Hollands Kroon en Schagen)	33	39	26
Clënten VoorZorg	68	59	

5. Middelen

Jeugd – totaal baten en lasten (bedragen x €1000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	20.613	21.399	21.742
Totaal lasten	20.838	14.753	15.042
Resultaat	-225	6.647	6.700

Het programma Jeugd sluit met een positief resultaat van € 6.700.000 en valt € 53.000 positiever uit dan het begrotingsresultaat. Het positievere resultaat 2018 wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere productiviteit bij medewerkers. Dit komt door een laag ziekteverzuim. Er zijn meer inkomsten gegenereerd voor aanvullende diensten. De vaccinatierondes meningokokken voor tieners waren niet voorzien in de begroting en hebben naast extra personeelslasten gezorgd voor extra inkomsten. Tot slot zijn meer jeugdartsen gestart met de gesubsidieerde opleiding. Dit zorgt voor extra subsidie die nodig is om de hogere personeelslasten voor de jeugdartsen in opleiding te dekken.

Het ter vergelijking opgenomen resultaat over 2017 bedraagt € 225.000 nadelig. In tegenstelling tot het boekjaar 2018 zijn over 2017 de lasten inclusief de overheadkosten weergegeven. Met ingang van het boekjaar 2018 worden ten gevolge van het vernieuwde BBV de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

⁴ NB dit zijn het aantal kinderen volgens het CBS in de leeftijd 0–18 jaar

1.1.3 Programma Infectieziektebestrijding

1. Inleiding

Het programma infectieziektebestrijding kent de volgende doelen:

- Voorkomen van de verspreiding van infectieziekten.
- Verminderen van de gezondheids- en maatschappelijke gevolgen van infectieziekten.
- Voorkomen van gezondheidsproblemen door uitvoering van screening- en vaccinatieprogramma's.
- Verzorgen van kwalitatief goede en maatschappelijk relevante infectieziektebestrijding.

Onder het programma infectieziektebestrijdingen vallen de volgende taken en aanvullende diensten:

- Algemene infectieziektebestrijding
- Tuberculose bestrijding
- Reizigersadvisering
- Inspectie & Hygiëne
- Medische milieukunde
- Seksuele gezondheid.

2. Kader

De Wet publieke gezondheid (Wpg), de Wet kinderopvang (Wko) en de Warenwet zijn het voornaamste kader voor de taken die binnen het programma Infectieziektebestrijding worden uitgevoerd.

3. Speerpunten 2018

1. Proactief inzetten op infectieziektedreigingen.
2. Actief steunen van de doorontwikkeling van het Regionaal Expertise Centrum (REC).
3. Inspectie en Hygiënezorg volgt de ontwikkelingen op de deelgebieden en vertaalt en implementeert gewijzigde kaders.

1. Proactief inzetten op infectieziektedreigingen

De nieuwste dreigingen zijn Antibioticaresistentie (ABR) en infectieziekten die overgaan van dier op mens, de zoonosen. Daarnaast blijven we voorbereid op grootschalige infectieziekte-uitbraken door, bijvoorbeeld, nieuwe griepvirussen. Hiervoor verwachten wij dat het nodig is de formatie artsen en verpleegkundigen uit te moeten breiden tot aan de landelijke VISI-norm. Tevens willen we intensiever samenwerken met de GHOR.

Verder is inzet van nieuwe deskundigheid op het gebied van infectieziektepreventie noodzakelijk geworden, waarvoor in 2017 iemand in opleiding gaat tot 'deskundige infectieziektepreventie'.

Maatschappelijk effect

Doelmatige preventie en bestrijding van infectieziekten. Beperking van gezondheidsschade.

Resultaat in 2018

- We participeren actief binnen de ROAZ-netwerken in het kader van ABR.
- Contacten met lokale partners zoals gemeenten, huisartsen, zorginstellingen zijn bijgehouden en geïntensiveerd.
- Ter voorbereiding op grootschalige uitbraken met en zonder vaccineren zijn we geoefend en getraind.
- Een medewerker is opgeleid tot 'deskundige infectieziektepreventie' (DI 0,5 Fte).

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

Er zijn meerdere overleggen en presentaties geweest met de regionale Antibioticazorgnetwerken waaraan de GGD heeft deelgenomen.

Er zijn contacten onderhouden met de drie huisartsenorganisaties in onze regio. Ook met zorginstellingen zijn overleggen geweest.

Er zijn oefeningen/trainingen/scholingen geweest met behulp van de GHOR over scenario denken/ outbreakmanagement en samenwerking bij grote uitbraken in meerdere regio's tegelijk met andere GGD'en.

Een medewerker heeft de tweejarige opleiding bijna afgerond en heeft al voorstellen gedaan hoe de kennis kan worden ingezet binnen het team infectieziektebestrijding.

2. Actief steunen van de doorontwikkeling van het Regionaal Expertise Centrum (REC) voor tuberculosebestrijding in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht, inclusief de implementatie van het nieuwe gezamenlijke softwareprogramma iTBC.

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Doelmatige preventie en bestrijding van infectieziekten, in het bijzonder tuberculosebestrijding.	De verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen binnen het REC is vastgelegd. Softwareprogramma iTBC is geëvalueerd.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u>	
Landelijk is het nieuwe iTBC softwareprogramma ontwikkeld. In REC-verband is in 2018 gestart met de implementatie van het nieuwe iTBC softwareprogramma. Dit loopt nog door in 2019. Gedurende de eerste fase van de implementatie kwamen veel verbeterpunten naar voren ten behoeve van de ondersteuning van het dagelijks werkproces. Hier wordt landelijk nog volop aan gewerkt. In REC-verband is hier hoge prioriteit aan gegeven binnen het proces van gezamenlijke doorontwikkeling. Een medisch technisch medewerker van de GGD wordt opgeleid tot superuser voor de tbc-teams in REC-verband. Daarnaast worden – daar waar dat kan – vacatures gecombineerd en gezamenlijk ingevuld. Een tbc-verpleegkundige van de GGD is ook werkzaam als tbc-verpleegkundige bij de GGD Amsterdam.	

3. Inspectie en Hygiënezorg volgt de ontwikkelingen op de deelgebieden en vertaalt en implementeert gewijzigde kaders

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening aan de inwoners met betrekking tot de Wet kinderopvang en de Wet maatschappelijke ondersteuning.	Gevolgen van wijzigingen in het normenkader van de deelgebieden Inspectie & Hygiënezorg zijn geïmplementeerd in de werkwijze.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u>	
De Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang (Wet IKK) moet de kwaliteit in de kinderopvang verbeteren. De meeste kwaliteitsmaatregelen gingen in per 1 januari 2018. Het team toezicht heeft in 2018 tijd gestoken in het implementeren van deze wijzigingen door middel van domein-overleggen, houdergesprekken en teamoverleg. Sommige wijzigingen, zoals de nieuwe beroepskracht-kind ratio (bkr) voor babygroepen, gaan in per 1 januari 2019 of 2023. Dit betekent dat de wijzigingen gevolgd worden en ook weer geïmplementeerd zullen worden in de werkwijze van de toezichthouders.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2016	2017	2018
Nieuwe meldingen infectieziekten	246	228	259
Besmettingsaccidenten	78	91	72
Nieuwe personen in zorg met tbc	82	105	107
Consulten soa-sprekuur	4.088	4.112	4074
Aantal gevonden soa's	938	923	812
Klanten reizigersadvisering	12.081	12.697	15.392
Aantal meldingen milieuvragen	152	182	177

5. Middelen

Infectieziektebestrijding – totaal baten en lasten (bedragen x €1000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	5.505	5.708	6.119
Totaal lasten	5.416	4.164	4.509
Resultaat	88	1.545	1.611

Het resultaat van het programma infectieziektebestrijding bedraagt € 1.611.000 voordelig. Het resultaat valt € 66.000 hoger uit dan begroot. Het positievere resultaat wordt veroorzaakt door: een toename van het aantal cliënten op het gebied van reizigersadvisering en een groot vaccinatieproject. Door de meningokokken uitbraak zijn meer meningokokken ACWY-vaccinaties uitgevoerd voor betalende cliënten (cliënten die buiten de jaarcohorten van vaccinatierondes voor tieners vallen). Daarnaast zijn vanwege een wetswijziging meer inspecties kinderopvang uitgevoerd en vanwege een QuickScan op de kwaliteit van gastouderopvang meer gastouderopvang gecontroleerd.

Het ter vergelijking opgenomen resultaat over 2017 bedraagt € 88.000 voordelig. In tegenstelling tot boekjaar 2018 zijn over 2017 de lasten inclusief de overheadkosten weergegeven. Met ingang van boekjaar 2018 worden ten gevolge van het vernieuwde BBV de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

1.1.4 Programma Kwetsbare Burger

1. Inleiding

Onder het programma Kwetsbare Burger vallen aanvullende diensten op het gebied van openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ), zorg voor prostituees, preventieve gezondheidszorg asielzoekers (PGA), forensische geneeskunde en sociale veiligheid. Daarnaast is de GR-taak op het gebied van GROEP in dit programma opgenomen.

2. Kaders

OGGZ

In het kader van de OGGZ verzorgt de GGD drie regionale Meldpunten Vangnet & Advies uit. En de brede centrale toegang (BCT) voor de regio West-Friesland. De GGD richt zich daarbij op mensen die meestal zelf niet om hulp vragen maar deze zorg wel nodig hebben. De GGD leidt de cliënt toe naar passende hulpverlening. De Meldpunten Vangnet & Advies zijn er voor iedereen die zich zorgen maakt over mensen in zijn of haar omgeving: burens, familie, vrienden of bekenden. Waar nodig kan Vangnet & Advies tijdelijk de regie oppakken. In het kader van de landelijke aanpak personen met verward gedrag voert de GGD een aantal pilots (mede) uit met behulp van tijdelijke subsidies van ZonMW.

Preventieve gezondheid asielzoekers

De GGD voert in de opvangcentra van de COA de preventieve gezondheid voor asielzoekers uit in opdracht van GGD-GHOR Nederland. Tevens coördineert de GGD de zorg van de zorgketen Jeugd rondom asielzoekerscentra in het werkgebied. Door de afname van het aantal asielzoekers is in de loop van 2018 de formatie verminderd en vervolgens aan het eind van het jaar weer verhoogd. Dit omdat twee nieuwe tijdelijke centra zijn geopend in Alkmaar en Den Helder.

Forensische geneeskunde

De Wet op de lijkbezorging is het kader van een van de taken van de forensische geneeskunde, namelijk het beschikbaar stellen van gemeentelijke lijkschouwers die tevens als forensisch arts geregistreerd zijn voor het doen van lijkschouwingen. Arrestantenzorg, gedetineerdenzorg en forensisch medisch onderzoek zijn taken die uitgevoerd worden op basis van contracten met politie en justitie.

3. Speerpunten in 2018

1. Het reguliere gezondheidsbevorderingsaanbod van de GGD toegankelijk maken en houden voor kwetsbare inwoners, inclusief statushouders.
2. De dienstverlening van de PGA en de coördinatie door de GGD van de regionale en lokale zorgketen jeugd blijft op peil.
3. De OGGZ-teams Vangnet & Advies dragen proactief bij aan het realiseren van een sluitende keten van zorg voor personen met verward gedrag
4. Behoud van kwalitatief toereikend en kostendekkend aanbod van forensisch geneeskundige diensten.

1. Het reguliere gezondheidsbevorderingsaanbod van de GGD toegankelijk maken en houden voor kwetsbare inwoners, inclusief statushouders

<u>Maatschappelijk effect</u> Voorkomen van gezondheidsachterstanden en gezondheidsschade door informatie over leefstijl thema's, zoals voeding, bewegen en seksuele gezondheid. Goede toegang tot gezondheidsbevordering activiteiten, zoals voorlichting over seksuele gezondheid, opvoeden in verschillende culturen, bewegen, voeding, voorkomen gezondheidsachterstanden in de te leveren dienstverlening en voorkomen en beperking van gezondheidsschade.	<u>Resultaat in 2018</u> Vergroten toegang tot gezondheidszorg, gezondheidsvaardigheden en verminderde gezondheidsachterstanden.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over seksuele reproductiviteit. En bijeenkomsten over rol van de GGD aan vrijwilligers van vluchtelingenwerk ,zodat zij beter op de hoogte zijn en bij opvoedproblemen door kunnen verwijzen. Er is een opvoedadviseur aanwezig bij het spreekuur van vluchtelingenwerk in Alkmaar. Voor een groot aantal gemeenten zijn gezondheidsprofielen opgesteld met adviezen over interventies die ingekocht kunnen worden voor statushouders. Dit gaat zowel over opvoedproblematiek als de problematiek bij oudere statushouders. Om de aandacht en expertise ten behoeve van ouders en kinderen onder statushouders verder te implementeren in de reguliere JGZ is een werkgroep in het leven geroepen. Extra aandacht wordt besteed aan nareizende kinderen en hun specifieke problematiek. Opvoedtips uit triple P zijn vertaald in het Arabisch en het Tigrinya. Voor het CJG-netwerk is een workshop georganiseerd over interculturele communicatie. Ook is interculturele communicatie opgenomen in het cursusaanbod van de GGD. De GGD neemt deel aan het landelijk project m.b.t. het informeren van Eritreeërs over de vervolgscreening tbc. Landelijke handreikingen over de zorg aan statushouders gezinnen en het doen van een intake is gedeeld met medewerkers GGD om zo de zorg aan deze groep te verbeteren.	

2. De dienstverlening van de PGA en de coördinatie door de GGD van de regionale en lokale zorgketen jeugd blijft op peil

<u>Maatschappelijk effect</u> • Goede medische en verpleegkundige consulten. • Zorgen voor goede dossiervorming en overdracht en toe leiden naar zorg.	<u>Resultaat in 2018</u> • Doorlopende lijn van opvang naar zorg in de wijk en overdracht naar ketenpartners in de jeugdzorg. • Afstemming aanbod vluchtelingen.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> De medewerkers van de PGA hebben in 2018 veelvuldig contact gehad met ketenpartners en dragen zorg dat asielzoekers de vereiste hulp krijgen. Ze sluiten aan bij het multidisciplinaire overleg in de asielzoekerscentra. Zowel met COA, Gezondheidszorg asielzoekers (GZA) en huisartsen is veelvuldig contact. In 2018 zijn afspraken gemaakt met de gemeenten Den Helder en Heerhugowaard aangezien de Jeugdhulp voor asielzoekers per 1-1-2019 valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Een deel van de zorgcoördinatie komt dan bij de gemeente te liggen. Het PGA-team kan dan de samenwerking starten met en de hulp inroepen van de door de gemeenten gecontracteerde zorgaanbieders. In 2018 zijn voorbereidingen getroffen in verband met de opening van nieuwe centra in Alkmaar en Den Helder.	

3. De OGGZ-teams Vangnet & Advies dragen proactief bij aan het realiseren van een sluitende keten van zorg voor personen met verward gedrag

Door (vroeg)signaleren, triageren, toe leiden en afstemmen met gemeenten, politie en ketenpartners, familie, vrijwilligers en tevens door 7x24 bereikbaarheid.

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
• Minder mensen met verward gedrag in de politiecel. • Personen met verward gedrag voelen zich gehoord door een juiste aanpak. • Omgeving is betrokken. • Wijkteam zijns geïnformeerd waardoor zij vroegtijdig kunnen signaleren.	• Hernieuwde afstemming met GGZ in het kader van hun beweging om meer en breed ambulant te gaan werken en in het kader van de ontwikkelingen WvGGZ. • Een meer efficiënte en effectieve afhandeling van meldingen door borgen van samenwerkingsafspraken. • Ondersteuning van wijkteams voor preventie, vroegsignalering, inzetten hulp in de wijk en bij het voorkomen escalatie. • Uitwerking van de visie van de GGD op bereikbaarheid OGGZ-teams en de rol van de GGD bij triage, vervoer en toe leiden naar opvang.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

De training Mental Health First Aid (MHFA) is in het kader van de aanpak personen met verward gedrag uitgerold in Noord-Holland-Noord. Een belangrijk doel is het de-stigmatiseren van psychiatrische problematiek. In totaal zijn er acht trainers opgeleid.

In de Kop van Noord-Holland loopt het project 'de Verbinding'. Dit project richt zich op preventie en samenwerking tussen ketenpartners met betrekking tot personen met verward gedrag/OGGZ. Onderdelen hiervan zijn de pilot 7x24 uren bereikbaarheid van het team Vangnet & Advies voor de politie. Hierdoor is meer inzicht gekregen in de (zorg)behoefte, casuïstiek, piektijden buiten kantooruren. De resultaten uit deze pilot worden meegenomen in de nieuwe pilot van verbeteren het meldingsproces vanaf de meldkamer, wat in 2019 wordt uitgevoerd met GGZ NHN.

Daarnaast is de inzet van een schakel GGD'er onderdeel van 'de Verbinding'. Door de inzet van een schakel GGD'er is er een intensievere verbinding met alle partners in de wijk. Er worden afspraken gemaakt over signalering, terugkoppeling en doorverwijzing, waardoor er meer preventief gewerkt kan worden en het netwerk rondom cliënten automatisch wordt verbreed.

Er lopen verder diverse pilots waarbij ervaringsdeskundigen ingezet worden in ondersteuning of bij het onder de aandacht brengen van de Crisiskaart. Knelpunten uit het onderzoek 'Tussen Wal en Schip', dat ook is uitgevoerd in het kader van 'de Verbinding', worden in 2019 meegenomen in het project: 'Maatwerk aanpak complexe casuïstiek Kop van Noord-Holland'.

In West-Friesland is de uitbreiding van de Brede Centrale toegang (BCT) gerealiseerd. BCT heeft als doel om in- door- en uitstroom efficiënt en effectief te laten lopen.

In de regio Alkmaar zijn overleggen gestart over de humane opvang verwarde personen.

4. Behoud van kwalitatief toereikend en kostendekkend aanbod van forensisch geneeskundige diensten

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
• De kwetsbare groep arrestanten en gedetineerden ontvangen adequate medische zorg, waardoor de schade aan gezondheid wordt beperkt. • Forensisch medisch onderzoek vindt op een kwalitatief hoogwaardig niveau plaats, zodat optimaal kan worden bijgedragen aan	• Een nieuw meerjarig contract met de nieuwe Politie-eenheid Noord-Holland wordt afgesloten. • Behoud van contracten met de gevangenen in het werkgebied van de GGD. • De dienstverlening voor gemeenten in het kader van de Wet op de lijkbezorging (de

waarheidsvinding en misdrijven aan het licht komen. • De lijkschouw vindt op een kwalitatief hoogwaardig niveau plaats, zodat geen niet natuurlijke overlijdensgevallen (waaronder ook misdrijven) worden gemist en er maximale kans bestaat tot het vinden van de doodsoorzaak.	lijkschouw) wordt gecontinueerd. • De samenwerking tussen betrokken GGD'en, in de politieregio Noord-Holland, in het kader van de uitvoering van de medische arrestantenzorg en het forensisch medisch onderzoek voor de politie, heeft een definitieve vorm gekregen.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat Het aanbod van geneeskundige diensten is kostendekkend en kwalitatief toereikend gecontinueerd. PI Zwaag is in 2018 dichtgegaan. Daarnaast is, vanwege het beleid van politie om bij ongevallen en incidenten te testen op druggebruik, het aantal bloedproeven toegenomen. In 2018 is wederom een nieuwe start gemaakt met de bovenregionale samenwerking (met GGD'en Kennemerland, Zaanstreek Waterland en Amsterdam) ten behoeve van de gezamenlijke voorbereiding op de aanbesteding Medische Arrestantenzorg van de politie in 2019. Daarnaast zijn gezamenlijk voorbereidingen getroffen voor het opleiden van AIOS FG. Deze nieuwe opleiding start per 01-01-2019. Hiervoor is onder andere een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de eerdergenoemde GGD'en en GGD Hollands Midden. GGD Amsterdam functioneert in de samenwerking als opleidingsinstelling.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2016	2017	2018
Meldingen OGGZ	2.193	1.687 (KNH en NK)	2.415
Lijkschouwingen:	865	890	928
– Waarvan lijkschouw bij vermoeden niet natuurlijke dood	314	367	398
– Euthanasie	418	397	380
Verrichtingen medische zorg arrestanten	2.868	1.966	2.178
Forensisch onderzoek justitie	216	299	500
Afgesloten meldingen VT		2.380	3.300

5. Middelen

Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis) – totaal baten en lasten (bedragen x €1000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	2.641	2.447	2.800
Totaal lasten	2.651	1.981	2.146
Resultaat	-10	466	655

Het saldo van het programma Kwetsbare Burger excl. Veilig Thuis bedraagt € 655.000 ten opzichte van een begroot saldo van € 466.000. Voor een groot deel komt het positieve resultaat van € 189.000 voort uit meer inzet voor activiteiten op het gebied van forensische geneeskunde voor de politie en justitie. Hiernaast zijn er zowel hogere baten als hogere lasten gerealiseerd door extra activiteiten voor de Brede Centrale Toegang en door de projecten 24x7 bereikbaarheid en Schakel GGD'er in de Wijk.

Het ter vergelijking opgenomen resultaat over 2017 bedraagt € 10.000 nadelig. In tegenstelling tot het boekjaar 2018 zijn over 2017 de lasten inclusief de overheadkosten weergegeven. Met ingang van het boekjaar 2018 worden ten gevolge van het vernieuwde BBV de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

OGGZ

Gebruikelijk is om in de jaarstukken een overzicht te geven van de totale lasten (inclusief kosten van overhead) en baten van de verschillende OGGZ-regio's. De dienstverlening in het kader van de OGGZ kent voor alle drie de regio's een kostenniveau dat hoger is dan de ontvangen subsidie-opbrengsten. Bij de centrumgemeente Alkmaar is een verzoek ingediend voor verhoging van de bijdrage voor 2019 vanwege de toename van het aantal meldingen.

Voor de gemeenten in de Kop van Noord-Holland wordt overleg georganiseerd over het verhogen van de bijdrage 2020 teneinde het tekort op te kunnen vangen. In dit overzicht is de toegerekende overhead apart weergegeven. De overhead is bepaald door 40% van de directe personele lasten te verminderen met de overige personeelslasten, kosten van huisvesting, automatisering en kapitaallasten. Deze overhead maakt geen deel uit van het programma Kwetsbare Burger, maar wordt verantwoord onder het onderdeel Overhead. Voor de vergelijking van de subsidie met de uitputting ervan, zijn de lasten van overhead hier echter wel in verwerkt.

OGGZ Vangnet & Advies	Baten	Lasten			
(x € 1.000)	Kwetsbare Burger	Directe lasten uitvoering	Overhead	Totaal lasten	saldo
Kop van Noord-Holland	290	281	62	343	-53
Regio Alkmaar	487	411	111	522	-35
West-Friesland	334	297	65	362	-28

Publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises (GGD Rampen Opvang Plan (GROP))

In nauwe samenwerking met de GHOR worden GGD-medewerkers opgeleid en vinden oefeningen plaats om bekwaam te blijven/zijn op het moment dat hun inzet noodzakelijk is. In 2018 zijn GGD-medewerkers twintig keer ingezet bij GROP-incidenten. In een derde van de gevallen betrof het een inzet PSH (psychosociale hulpverlening). Een deel van deze incidenten is ook in de pers terecht gekomen, denk aan het auto-ongeval in Hollands Kroon en het overlijden van een scholier door drugsgebruik.

1.1.5 Programma Veilig Thuis

1. Inleiding

Het jaar 2018 is turbulent verlopen voor Veilig Thuis. Vanwege de aanhoudende wachtlijsten en het overschrijden van wettelijke termijnen van het monitoren van meldingen heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd Veilig Thuis onder toezicht gesteld in 2018. Het verscherpt toezicht bracht de nodige druk met zich mee, maar heeft er tegelijkertijd toe geleid dat intern kritisch naar de organisatie en processen is gekeken. De organisatie kwam in de positie om verbeteringen door te voeren. Er zijn diverse maatregelen getroffen om tot duurzame resultaten te komen. Voor uitgebreidere informatie over Veilig Thuis wordt verwezen naar de separate verantwoording van Veilig Thuis.

2. Kaders

De wettelijke taken en bevoegdheden van de advies- en meldpunten zijn opgenomen in een wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze wijziging loopt mee in het wetstraject van de nieuwe Jeugdwet. Voor de aansluiting op de jeugdketen is in de nieuwe Jeugdwet opgenomen dat gemeenten bij het inrichten van het advies- en meldpunt aandacht moeten hebben voor de samenhang met de jeugdketen.

3. Speerpunten in 2018

1. Aanscherping meldcode en positionering Veilig Thuis als 'spin in het web' (radarfunctie).
2. Centrale rol voor Veilig Thuis ontwikkeltraject MDA++ aanpak.
3. De regionale integrale crisisdienst Jeugd wordt uitgevoerd door Veilig Thuis.

1. Aanscherping meldcode en positionering Veilig Thuis als 'spin in het web' (radarfunctie)	
Een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om het systematisch werken aan veiligheid. Om dit mogelijk te maken, is het van belang (ernstige) signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling systematisch vast te leggen en om te voorzien in de nu nog ontbrekende 'radarfunctie'. Dit vergt een aanscherping van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast ligt het voor de hand deze 'radarfunctie' te beleggen bij Veilig Thuis. (Bron: 'Aanscherping en verbetering Meldcode en werkwijze Veilig Thuis. Advies', J.D. Sprokkereef i.o.v. min. van VWS en min. van VenJ, okt 2016) Naar verwachting zal voor de uitvoering van deze taak extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld.	
<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Het 'zicht op veiligheid' wordt groter. De Wet meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld zal per 1-1-2018 aangescherpt worden: betrokken professionals worden verplicht (vermoedens van) ernstige gevallen van huiselijk geweld en kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis, óók als ze van oordeel zijn dat er voldoende doelmatige hulpverlening is ingezet (dit was vóór de aanscherping geen verplichting). Hierdoor zullen (veel) meer meldingen binnenkomen bij Veilig Thuis per 2018 en zullen er veel meer zaken in beeld komen en vastgelegd worden. Veilig Thuis zal zo iedere melding kunnen combineren met andere meldingen en signalen, ook toekomstige.	• Veilig Thuis maakt afspraken over aanvullende financiering voor de extra werkzaamheden t.g.v. de aanscherping van de meldcode en de vernieuwde 'radarfunctie'. • Veilig Thuis anticipeert op de verwachte toename van meldingen en de vernieuwde 'radarfunctie' door meer Fte aan te stellen. • Veilig Thuis overlegt en stemt af met gebiedsteams en overige ketenpartners over hun, in het kader van de aangescherpte meldcode, nieuw opgestelde afwegingskader. • Veilig Thuis start -in navolging van de landelijke ontwikkelingen- een ontwikkeltraject op om de nieuwe radarfunctie vorm te geven.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

De verbetering van de meldcode is niet per 2018 ingegaan, maar per 2019. Veilig Thuis heeft op de toename van adviezen en meldingen geanticipeerd door meer medewerkers aan te nemen.

2. Centrale rol voor Veilig Thuis in ontwikkeltraject MDA++ aanpak

Binnen het gemeentelijk beleid in onze regio zijn sinds medio 2016 diverse ontwikkelingen gaande om te komen tot een multidisciplinaire aanpak (MDA++ aanpak) van ernstige en ingewikkelde vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, inclusief de aanpak van seksueel geweld/misbruik. Met een MDA++ aanpak wordt een intersectorale, multidisciplinaire, systeemgerichte, gecoördineerde en integrale aanpak vanuit één team bedoeld. Veilig Thuis streeft ernaar om in het ontwikkeltraject van deze MDA++ aanpak een centrale rol te spelen. Meldcode en positionering Veilig Thuis als 'spin in het web' (radarfunctie).

Maatschappelijk effect

Een van de belangrijkste doelen van de MDA++ aanpak is het doorbreken van de intergenerationele overdracht van geweld. Landelijke inventarisatie laat zien dat er twee vormen van geweld zijn, waarvoor de multidisciplinaire infrastructuur onvoldoende dekking voorhanden is. Voor deze twee doelgroepen is de MDA++ aanpak bedoeld. Dit zijn 1) slachtoffers van acuut ernstig (seksueel) geweld, waar forensische, medische en/of psychologische acute zorg en onderzoek nodig is; en 2) slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties, waarin structureel meervoudige (gewelds)problematiek aan de orde is, die te complex is om op te lossen met wijkgerichte hulpverlening, een specialistische hulpverlener of politie alleen.

Beoogd resultaat in 2018

- Veilig Thuis krijgt in het ontwikkeltraject van de MDA++ aanpak een centrale rol toegewezen van de gemeenten. Hiervoor zijn afspraken over aanvullende financiering gemaakt.
- Een opdracht voor het ontwikkeltraject wordt opgesteld en toegekend aan een competente projectleider.
- Er is een heldere bestuurlijke regie over de MDA++ aanpak georganiseerd en er zijn samenwerkingsafspraken op papier gezet.
- Een implementatieplan is opgesteld en er is een start gemaakt met het werken volgens de MDA++ aanpak.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

In de regio Noord-Kennemerland is het MDA++ aanpak redelijk ingebed. De aanpak behoeft doorontwikkeling en met name in de overige regio's en in samenwerking met ketenpartners. Veilig Thuis zal in de MDA++ aanpak een centrale rol krijgen, vooral nu met de komst van de radarfunctie.

3. De regionale integrale crisisdienst Jeugd wordt uitgevoerd door Veilig Thuis

Binnen het gemeentelijk beleid in onze regio zijn sinds medio 2016 diverse ontwikkelingen gaande om per 1-1-2018 te komen tot één regionale integrale crisisdienst voor 0-18-jarigen. Momenteel is er per sector (gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, jeugd en opvoedhulp (J&O), licht verstandelijk beperkten (LVB), verstandelijk gehandicapten (VG) en de geestelijke gezondheidszorg afdeling jeugd (J-GGZ)) nog een eigen 24/7 toegangspoort en route. Met de nieuwe regionale integrale crisisdienst Jeugd komen deze afzonderlijke toegangspoorten te vervallen en wordt de 24/7 telefonische bereikbaarheid en 24/7 beschikbaarheid – de uitrukfunctie – (inzetbaarheid bij spoedeisende/crisissituaties) voor de gehele doelgroep uitgevoerd door één organisatie. Veilig Thuis streeft ernaar om deze integrale crisisdienst Jeugd uit te gaan voeren. Overigens zal Veilig Thuis deze diensten voor de eigen doelgroep niet aan een externe organisatie kunnen overdragen mocht een externe partij deze crisisdienst Jeugd gaan uitvoeren, omdat in de Wmo is vastgelegd dat dit een taak is die toegewezen moet worden aan het AMHK (Veilig Thuis).

Maatschappelijk effect

Eén telefoonnummer dat toegang biedt tot een regionale integrale crisisdienst die snel kan toeleiden naar crisishulp is niet alleen veel klantvriendelijker, maar ook nog eens een stuk efficiënter. Een ander voordeel is dat er eenduidige beleidsinformatie gegeneerd kan worden. De verwachting is dat dit initiatief de mogelijkheden vergroot om een crisis in de thuissituatie op te lossen en leidt tot een versnelde en verbeterde toeleiding naar crisishulp.

Beoogd resultaat in 2018

- Veilig Thuis krijgt de uitvoering van de integrale regionale crisisdienst Jeugd toegewezen van de gemeenten. Hiervoor zijn afspraken over aanvullende financiering gemaakt.
- De regionale integrale crisisdienst Jeugd is operationeel per 1-1-2018.
- Veilig Thuis draagt zorg voor de aanstelling van voldoende competent en deskundig (extra) personeel t.b.v. de crisisdienst Jeugd. En zorgt tevens voor de benodigde scholing en teambuilding.
- Veilig Thuis draagt zorg voor een zorgvuldige regionale pr-campagne rondom de regionale integrale crisisdienst Jeugd.
- Er zijn samenwerkingsafspraken met alle relevante ketenpartners opgesteld rond de toeleiding naar crisishulp.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

Veilig Thuis wil de samenwerking met de Integrale Crisisdienst Jeugd (ICJ) intensiveren door samen op te trekken bij crisissituaties. Vanwege de prioriteit bij Veilig Thuis voor het primair proces is de samenwerking tussen de ICJ en Veilig Thuis in 2018 deels uitgewerkt.

4. Middelen

Kwestbare Burger Veilig Thuis – totaal baten en lasten (bedragen x €1000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	3.567	3.971	5.200
Totaal lasten	3.573	3.274	4.552
Resultaat	-6	697	648

Het saldo van Veilig Thuis als onderdeel van het programma Kwetsbare Burger sluit af met een positief resultaat van € 648.000, waar € 697.000 positief begroot was.

Over 2018 is een aanvullende bijdrage van €1,17 miljoen euro gevraagd van de gemeenten voor de aanpak van de wachtlijsten. De toegekende aanvullende bijdragen van de gemeenten zijn opgenomen in de realisatie over 2018 en bij de 2^e bestuurlijke rapportage 2018 Veilig Thuis aan het algemeen bestuur gemeld.

Het ter vergelijking opgenomen resultaat over 2017 bedraagt € 6.000 nadelig. In tegenstelling tot het boekjaar 2018 zijn over 2017 de lasten inclusief de overheadkosten weergegeven. Met ingang van het boekjaar 2018 worden ten gevolge van het vernieuwde BBV de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

In bijlage 4 is de staat van baten en lasten van Veilig Thuis op bedrijfseconomische grondslagen opgenomen. Hierin zijn zowel de directe baten en lasten van het programma Veilig Thuis en overhead opgenomen.

1.1.6 Programma Onderzoek, Beleid & Preventie

1. Inleiding

De GGD is de gemeentelijke gezondheidsdienst van gemeenten in Noord-Holland-Noord. Als zodanig is de gemeentelijke gezondheidsdienst uitvoerder van preventieve zorg- en ondersteuningstaken gericht op het bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van alle inwoners. Via epidemiologisch onderzoek en het verzamelen van gezondheidsgegevens wordt de gezondheidssituatie gemonitord en wordt, ter onderbouwing van (preventief) gemeentelijk gezondheidsbeleid, gezondheidsinformatie gegenereerd. Naast de uitvoering van de 4-jaarlijkse monitoronderzoeken, voert de GGD thematisch en verdiepend onderzoek uit. De presentatie van de gezondheidsgegevens en -informatie is steeds meer gericht op de gemeentelijke schaal tot op wijkniveau. Hierdoor wordt meer inzicht gegenereerd in de gezondheidssituatie op het voor gemeenten relevante niveau. We verwachten dat deze trend zich voortzet omdat de GGD een schat aan gezondheidsgegevens heeft om specifieke informatie te leveren met betrekking tot lokaal ervaren problematiek. De insteek is om in te zetten op preventie waardoor hogere vervolgcosten zoveel mogelijk worden voorkomen.

2. Kadens

De gemeenten zijn op basis van de Wpg verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

3. Speerpunten in 2018

1. Versterken en innoveren.
2. Klantgericht en flexibel.
3. Informeren en adviseren.
4. Gemeentelijk gezondheidsbeleid vanuit Gezondheidsbevordering.
5. Ondersteuning gezondheidsbeleid van gemeenten en verbinden van de domeinen Zorg en Veiligheid.
6. Gezonde School vanuit gezondheidsbevordering.
7. Kwetsbare zwangeren krijgen effectieve zorg en ondersteuning.
8. A. Het Academisch Platform NHN creëert, en/of participeert in, onderzoeken zowel in de uitvoering als door het inbrengen van kennis.
B. Wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksresultaten worden gedeeld met gemeenten en medewerkers GGD.
9. Versterken van de onderlinge samenwerking tussen gemeenten en instellingen in de regio Noord-Holland-Noord.
10. De GGD zet zich in als aanjager van een integrale en effectieve aanpak t.a.v. eenzaamheid.
11. Het signaleren van mogelijke gezondheidsrisico's als gevolg van een verontreinigd milieu. En het adviseren over de aanpak daarvan.

1. Versterken en innoveren

De GGD monitort al vele jaren de gezondheid van alle inwoners van Noord-Holland-Noord door epidemiologisch onderzoek. We signaleren trends en nieuwe gezondheidsproblemen en leveren betrouwbare informatie voor beleidskeuzes. Dit doen we in samenwerking met gemeenten en andere kennispartners. De inzet van nieuwe technologieën en methoden vergroot de efficiëntie en de mogelijkheden van onderzoek. Versterking en innovatie is belangrijk om een gewaardeerde partner en kennismakelaar te blijven en om te borgen dat de kennis over de gezondheid van de inwoners van NHN benut blijft worden.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2018
• Inzicht behouden in de ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van (groepen) inwoners in het werkgebied om richting te kunnen geven aan beleidskeuzes en de evaluatie van beleid (versterken). • Meer doelmatigheid en kwaliteit in onderzoek door gebruik te maken van technologische ontwikkelingen, andere gegevensbronnen, kennispartners en nieuwe onderzoeksmethoden (innoveren).	• Ontwikkeling van een (vernieuwde of aangepaste) werkwijze voor de uitvoering van de 4-jaarlijkse gezondheidsmonitors onder kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. • Meer inzicht in specifieke problemen of doelgroepen door analyse van registraties van de GGD (o.a. JGZ, OGGZ, IZB, Veilig Thuis). • Meer uitwisselen van kennis, deskundigheidsbevordering en delen van gegevens met gemeenten, via GGD/GHOR en met externe samenwerkingspartners, zoals scholen, GGZ, RIVM en CBS. • Inzetten en begeleiden van studenten van universiteiten en hogescholen bij (afstudeer)onderzoek • Gebruik van andere onderzoeksmethoden, zoals kwalitatief onderzoek, big data, gezondheidspanel, evaluatieonderzoek en digitale dataverzameling.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat De gezondheidsatlas is vernieuwd. Op www.gezondnln.nl staan alle cijfers over de gezondheid en leefstijl van onze inwoners op (sub)regionaal, gemeente en zelfs wijkniveau. Het is nu nog makkelijker geworden om twee gebieden met elkaar te vergelijken. Naast gezondheidscijfers zijn er ook veel cijfers te vinden over andere onderwerpen, zoals aantal inwoners, huishoudens, inkomen en omgeving. Op de website staan korte instructiefilmpjes over het gebruik van het nieuwe dashboard.	

2. Klantgericht en flexibel Gemeenten hebben steeds meer taken gekregen op het gebied van gezondheid en zorg. De GGD ontvangt dan ook een toenemend aantal vragen om gegevens, informatie en aanvullend onderzoek. Om aan deze vraag te kunnen voldoen is in 2016 het Onderzoeksbureau Noord-Holland Noord (www.onderzoeksbureaunhn.nl) opgericht. Via dit bureau kan voor een goede prijs-kwaliteit verhouding onderzoek op maat worden uitgevoerd. Daarnaast kunnen gemeenten ook nog steeds (zonder extra betaling) terecht bij de GGD voor kleinere informatie- en onderzoeksvragen.	
Maatschappelijk effect	Resultaat in 2018
• Onderzoeksresultaten worden beter benut door gemeenten en ketenpartners. Met meer kennis een krachtiger beleid en een gezondere regio! • Meer kennis en inzicht in specifieke of actuele gezondheidsvraagstukken door onderzoek, advies en informatie op maat.	• Beantwoording van kleinere vragen om meer informatie, adviezen over onderzoek en verdiepende analyses op basis van bestaande onderzoeksdata. • In overleg met de gemeenten van Noord-Holland-Noord wordt één thema, binnen de reguliere basistaken, nader belicht en uitgezocht. • Uitbreiding van het aantal projecten (onderzoek op maat) dat buiten de reguliere basistaken (aanvullend gefinancierd) via het onderzoeksbureau NHN wordt uitgevoerd.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat In het najaar van 2018 zijn er meerdere bijeenkomsten voor raadsleden geweest waarin team	

epidemiologie op verzoek van gemeenten de cijfers uit de gemeentelijke gezondheidsprofielen heeft toegelicht.

3. Informeren en adviseren

Bij de uitvoering van onderzoek worden de presentatie en toelichting van onderzoeksresultaten steeds belangrijker. Kennis wordt zo beter benut en uitgevoerde onderzoeken sluiten beter aan bij de informatievragen die er leven. Deze ambitie draagt bij aan de maatschappelijke verantwoording van onderzoek.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2018
- Gemeenten, ketenpartners en inwoners maken gebruik van onderzoeksresultaten voor het onderbouwen, opstellen en evalueren van beleid, nader onderzoek of andere informatiebehoeften. - Onderzoeksresultaten worden gebruikt voor agendasetting en het creëren van (meer) draagvlak voor de aanpak van problemen	- Onderzoeksresultaten proactief blijven presenteren en adviseren over de betekenis voor beleid, bijvoorbeeld in gesprekken met gemeenten, bij raadscommissies, in netwerken etc. - Onderzoeksresultaten continue en op innovatieve wijze naar buiten brengen, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij themadagen, via Twitter, op verschillende websites, via infographics, filmpjes, een webinar etc. - De Gezondheidsatlas versie 2.0 (www.gezondnln.nl) wordt gelanceerd. Deze versie bevat meer functionaliteiten voor gebruikers, meer gegevens op wijkniveau en meer informatie over thema's uit het sociale domein die raken aan gezondheid, zoals onderwijs, leefomgeving, participatie, zorg en veiligheid.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

In 2018 zijn verschillende themarapporten uitgebracht naar aanleiding van de Jongvolwassenenmonitor 2017, onder andere Alcohol, Drugs, Roken, Seksualiteit en Eenzaamheid. Daarnaast is een themarapport 'Vallen' uitgebracht. In dit themarapport staan cijfers over valongevallen bij mensen van 65 jaar en ouder, wat de oorzaken en gevolgen van een valongeval kunnen zijn, welke risicofactoren een rol spelen en wat er gedaan kan worden om het aantal valongevallen te verminderen of te voorkomen. Tevens wordt er aandacht besteed aan wat gemeenten kunnen doen. Per gemeente zijn er factsheets gemaakt. Ook zijn er panelonderzoeken uitgevoerd naar de houding ten opzichte van het gebruik van alcohol, antibiotica, houtrook en de bespreekbaarheid van depressie. Tot slot zijn twee infographics uitgebracht over kijk op het leven en kijk op antibiotica.

4. Gemeentelijk gezondheidsbeleid vanuit Gezondheidsbevordering

Gezondheidsbevordering (GB) richt zich op verandering van de leefstijl of het gezondheidsgedrag van individuen en/of groepen mensen. De kern van het werk is het coördineren van preventieprogramma's, het geven van beleidsadviezen en ondersteunen/adviseren van gemeenten bij het tot stand komen van de gemeentelijke nota's Sociaal Domein/Gezondheidsbeleid. Leidraad is het concept positieve gezondheid, met gezondheid als middel en niet als doel.

Maatschappelijk effect	Resultaat in 2018
Verkleinen van gezondheidsverschillen en stimuleren van gemeenten om daarop in te zetten. Meer aandacht voor gezonde leefstijl bij risicogroepen met aandacht voor de vraag en	Opzet en uitvoering van een evaluatie onder gemeenten over advies en ondersteuning door GB bij de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid.

behoefte van deze groepen. Bevorderen van een gezonde leefstijl van alle inwoners o.a. door versterken van de eigen regie van de inwoners. Afstemming en samenwerking met gemeenten en ketenpartners	• Uit de evaluatie blijkt dat 10 gemeenten tevreden zijn over advies en ondersteuning door GB. • In twee gemeenten advies op basis van Mentality model.
--	--

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

In juli 2018 heeft de GGD een vragenlijst gestuurd naar de gemeenten voor de evaluatie van de advisering en ondersteuning bij het gemeentelijke gezondheidsbeleid. 9 ambtenaren van 11 gemeenten hebben aan de evaluatie meegewerkt. De gemeentelijke gezondheidsprofielen kregen het eindcijfer 8 en het advies op maat eindcijfer 7. De factsheet zal tijdens de accountgesprekken besproken worden om nog meer input te verzamelen voor de invulling van onze advisering en ondersteuning tijdens de volgende cyclus gemeentelijk gezondheidsbeleid.

Het Mentality model is meegenomen in de gemeentelijke gezondheidsprofielen en in presentaties over de gemeentelijke gezondheidsprofielen en mogelijkheden voor preventieve activiteiten die in diverse gemeenten zijn verzorgd.

5. Ondersteuning gezondheidsbeleid van gemeenten en verbinden van de domeinen Zorg en Veiligheid

Adviseurs publieke gezondheid van de GGD hebben kennis en inzichten op zowel gemeentelijke, regionale als landelijke terreinen van de publieke gezondheid en ondersteunen hierbij gemeenten en netwerkpartners gericht bij vragen en ontwikkelingen en ondersteunen, (gevraagd en ongevraagd) het DMT van de GGD. Ontwikkelingen als de Omgevingswet bieden kansen voor de GGD om een bijdrage te leveren aan de verbinding van Zorg en Veiligheid en andere beleidsterreinen als Ruimtelijke Ordening en Wmo door intersectorale samenwerking binnen gemeenten te stimuleren met een integrale aanpak Omgevingswet. Dit laatste doet de GGD in samenwerking met de Veiligheidsregio en RUD.

Maatschappelijk effect

Preventief beleid van gemeenten en de GGD is gericht op het bevorderen van de Publieke Gezondheid, is mede gebaseerd op lokale en algemene inzichten in de gezondheidssituatie en is gericht op versterken van eigen kracht van inwoners.

Resultaat in 2018

- Realiseren van een ketenaanpak valpreventie in drie gemeenten.
- Realiseren van netwerk eenzaamheidspreventie in twee gemeenten.
- Positieve gezondheid opgenomen in beleid van minstens twee gemeenten.
- Minstens twee gemeenten geadviseerd in het kader van de Omgevingswet.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

In Noord-Holland-Noord wordt positieve gezondheid bij de gemeente Texel genoemd in hun gezondheidsbeleid (<https://www.iresearch.nl/positieve-gezondheid/>). In 2018 is het Netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar opgericht, waarin 21 partijen een intentieverklaring hebben getekend om in de Noordkop activiteiten op het gebied van Positieve Gezondheid te initiëren, en verbindingen te leggen om op het gebied van Positieve Gezondheid gezamenlijk op te trekken. De gemeenten Schagen, Den Helder en Texel hebben deze intentieverklaring mede ondertekend, alsmede Inklusio Hollands Kroon. In 2019 zal een samenwerkingsagenda worden opgesteld. Samen met RUD en VR bezig bereidt de GGD zich voor op de komst van de Omgevingswet. Er is geparticipeerd in de pilot omgevingsvisie voor Julianadorp (gemeente den Helder). Daarnaast is de GGD betrokken bij de overleggroepen in Alkmaar en de BUCH-gemeenten over de implementatie van de omgevingswet samen met RUD en VR.

6. Gezonde School vanuit gezondheidsbevordering

Werkwijze op basis- en voortgezet onderwijs scholen, waarbij Gezonde School adviseurs (JGZ-verpleegkundigen) i.s.m. de scholen en preventiepartners via de Gezonde School aanpak structureel en integraal werken aan gezondheidsbevordering onder andere op basis van de Emovo-schoolrapportage. Alle jeugdverpleegkundigen zijn opgeleid tot Gezonde School adviseurs. Zij werken samen met de adviseurs Publieke Gezondheid, dit tot de vertaalslag van individuele signalen naar collectieve preventie.

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Werkwijze op basis- en voortgezet onderwijs scholen, waarbij Gezonde School adviseurs (jeugdverpleegkundigen) i.s.m. de scholen en preventiepartners via de Gezonde School aanpak structureel en integraal werken aan gezondheidsbevordering onder andere op basis van de Emovo-schoolrapportage. Alle jeugdverpleegkundigen zijn opgeleid tot Gezonde School adviseurs. Zij werken samen met de adviseurs publieke gezondheid, dit tot de vertaalslag van individuele signalen naar collectieve preventie.	• Ten opzichte van 2017 hebben tien nieuwe basisscholen en/of vo-scholen een themacertificaat voor de Gezonde School. • Er zijn twee deskundigheidsbevorderingen gerealiseerd voor nieuwkomers JGZ. • Indien nodig worden er bijeenkomsten georganiseerd door GGD Groeit over verschillende leefstijlonderwerpen. • Twitteraccount GGD op school blijft in werking t.a.v. informatie van o.a. Gezonde School. • De Gezonde Kinderopvang is op vier Integrale Kind Centra geïntegreerd als de aanpak t.a.v. de ontwikkelingen en leeflijnen van 0 tot 18 jaar.

Verantwoording van het gerealiseerde resultaat

In 2018 hebben zestien scholen in Noord-Holland-Noord één of meer Gezonde School themacertificaten gehaald. Dit waren negen primair onderwijs en zeven voortgezet onderwijs scholen. Deze zestien scholen hebben in totaal negentien themacertificaten gehaald (een school heeft drie certificaten gehaald en een school twee certificaten). Het meest gekozen thema was Bewegen en sport (9), gevolgd door Voeding (6) en Welbevinden (4). De verdeling over gemeenten was als volgt:

Gemeente	Aantal scholen dat in 2018 een (of meer) themacertificaat Gezonde School heeft gehaald
Alkmaar	4
Castricum	1
Grootebroek	1
Heiloo	1
Hoorn	8
Schagen	1
Totaal	16

Vanuit het project 'In Control of alcohol & drugs' is op twaalf voortgezet onderwijs scholen De Gezonde School aanpak thema 'Genotmiddelen' besproken.

Op 9 januari en 20 november 2018 zijn basistrainingen Gezonde School verzorgd door medewerkers Gezondheidsbevordering. Voor de training op 9 januari hadden dertien deelnemers zich aangemeld, allen afkomstig van de afdeling jeugdgezondheidszorg: (nieuwe) verpleegkundigen en een arts. Voor de training op 20 november hadden twaalf deelnemers zich aangemeld, eveneens veelal afkomstig van de afdeling jeugdgezondheidszorg: doktersassistenten, verpleegkundigen, artsen, medewerkers O&O en GB.

In 2018 zijn voor JGZ-medewerkers verdiepende scholingen georganiseerd over de leefstijlthema's Seksuele vorming (12-), Eetstoornissen (12+) en Genotmiddelen (12+). NB De scholingen seksuele vorming worden georganiseerd vanuit de interne vakgroep Seksualiteit.

Via het twitteraccount @ggdopschool zijn het hele jaar 2018 berichten verstuurd onder meer wanneer scholen in Noord-Holland-Noord Gezonde School themacertificaten of Gezonde Schoolkantine Schalen hadden gehaald.

Op één integraal kind centrum heeft een pilot gedraaid ten aanzien van de aanpak Gezonde Kinderopvang en Gezonde School, te weten op de Hoge Ven in Warmenhuizen. Een medewerker Gezondheidsbevordering heeft de (voor)school op weg geholpen met keuzes voor gezondheidsthema's en activiteiten. Hier zijn ook ouders en leerlingen bij betrokken. De GGD is partner van JOGG. In maart 2018 heeft de GGD in samenwerking met Jong leren eten, BuurtLAB, JOGG-gemeenten Alkmaar, Schagen en Den Helder en RIVM een bijeenkomst georganiseerd over Smakelijke moestuinen en Gezonde Kinderopvang. Minstens zestien kinderopvangcentra in Noord-Holland-Noord zijn aan de slag gegaan met Smakelijke Moestuinen. En zestien kinderopvangcentra in Noord-Holland-Noord hebben een coach Gezonde Kinderopvang in dienst die de gratis train-de-trainer heeft gevolgd. Sommige coaches kunnen ondersteuning vanuit de GGD gebruiken bij het aanscherpen van het gezondheidsbeleid.

7. Kwetsbare zwangeren krijgen effectieve zorg en ondersteuning, zodat hun kind(eren) betere kansen voor de toekomst krijg(t)(en)

<u>Maatschappelijk effect</u> Door effectieve ondersteuning tijdens de zwangerschap en de eerste twee levensjaren van het gezin en het kind, zal een kind zich beter ontwikkelen, betere schoolresultaten halen en een beter toekomstperspectief hebben. Op termijn is dit voor de gemeenten kostenverlagend.	<u>Resultaat in 2018</u> • Handhaven van het niveau van 2016 (38 cliënten in zorg) voor VoorZorg. • In minimaal drie gemeenten wordt Stevig Ouderschap uitgevoerd.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> Stevig Ouderschap wordt in elf gemeenten uitgevoerd. Het aantal aanmeldingen in 2018 is ruim verdubbeld ten opzichte van 2017. Er is duidelijk behoefte aan een programma voor zwangeren naast VoorZorg. Het aantal cliënten VoorZorg in zorg varieert door het jaar heen, maar zit gemiddeld rond de 35-40 cliënten.	

**8. A. Het Academisch Platform NHN creëert, en/of participeert in, onderzoeken zowel in de uitvoering als door het inbrengen van kennis.
B. Wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksresultaten worden gedeeld met gemeenten en medewerkers GGD.**

<u>Maatschappelijk effect</u> A. Door actieve participatie in onderzoeken kan ook de onderzoeksagenda voor Noord-Holland-Noord op de agenda komen. De ingebrachte en verkregen kennis wordt benut ten behoeve van Noord-Holland-Noord. B. Door Wetenschappelijk onderbouwde onderzoeksresultaten te delen, zoals bijvoorbeeld via Masterclasses en website informatie, hebben de beleidsmakers onderbouwde gegevens voorhanden om het beleid vorm te geven.	<u>Resultaat in 2018</u> A. Participatie in minimaal een Academische Werkplaats en in minimaal twee consortia voor academisch onderzoek. B. a. Twee Masterclasses b. Minimaal vijf artikelen zijn op de website geplaatst.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> A. In 2018: afstemming wat betreft de interne onderzoeken en het in kaart brengen van	

(afstudeer)onderzoeken van medewerkers, maar verder geen acties in verband met de belasting van de medewerkers (zelforganisatie, GGID).

- B. Via Masterclasses en Themabijeenkomsten Lekker Leven doe je samen wordt informatie gedeeld.

9. Versterking van de onderlinge samenwerking tussen gemeenten en instellingen in de regio NHN

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Door onderlinge samenwerking en het delen van kennis wordt op een optimale wijze ondersteuning aan de inwoners geleverd, zonder dat er financiën 'weglekken'.	• Minimaal twee inspiratiesessies uitgevoerd. • Minimaal 10% meer hits op de website dan in 2017.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> In de Noordkop is een inspiratiesessie uitgevoerd over positieve gezondheid vanuit het kernteam Noordkop Gezond voor Elkaar, voor geïnteresseerden uit de regio. Hierbij waren de vier gemeenten (Texel, Hollands Kroon, Den Helder en Schagen) aanwezig. Drie van deze gemeenten hebben vervolgens ook de intentieverklaring getekend om samen met de andere organisaties verbindingen te leggen op het gebied van positieve gezondheid en samen op te trekken.	

10. De GGD zet zich in als aanjager van een integrale en effectieve aanpak t.a.v. eenzaamheid (en gerelateerde problematiek) op wijkniveau, lokaal en regionaal, waaronder het verspreiden van kennis over de aanpak van eenzaamheid en het versterken en/of formeren van zorg- en welzijnsnetwerken in diverse gemeenten in de regio. Hiertoe haken we aan bij sociale wijkteams, wijknetwerken en lokale initiatieven. De reden hiervoor is dat het percentage voor eenzaamheid in alle leeftijdsgroepen hoog is.

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
Door preventie, vroegsignalering en een gerichtere aanpak worden mensen met eenzaamheidsproblematiek beter en eerder geholpen -> minder kosten Wmo, uitkeringen, jeugdzorg, zorg.	• Meer kennis over eenzaamheid onder jongeren in de regio. • Afspraken binnen drie gemeenten over samenwerking rondom eenzaamheid. • Methodiek ontwikkeld voor aanpak eenzaamheid binnen gemeenten.
<u>Verantwoording van het gerealiseerde resultaat</u> Een aantal gemeenten, waaronder Den Helder, Hoorn, Medemblik, Langedijk, Bergen, Alkmaar, zijn gestart met een meer gestructureerde aanpak van eenzaamheid. De GGD heeft deze gemeenten op enig moment geadviseerd. Daarnaast vragen welzijnspartners/zorgpartners advies aan de GGD over dit onderwerp. In Den Helder is een samenwerkingsmodel/methodiek ontwikkeld voor een integrale aanpak van eenzaamheid die ook elders kan worden toegepast.	

11. Het signaleren van mogelijke gezondheidsrisico's als gevolg van een verontreinigd milieu

Het adviseren over de aanpak en het gemeentelijk beleid voor het verminderen of wegnemen van het risico, het adviseren of op verzoek van de gemeente uitvoeren van de communicatie met de bevolking.

<u>Maatschappelijk effect</u>	<u>Resultaat in 2018</u>
• Inwoners weten dat ze goed onderbouwde adviezen kunnen krijgen bij signalen of vermoedens van verontreiniging in het buitenmilieu. • Gemeenten worden (pro)actief geïnformeerd rond milieukwesties.	• Gezondheidsadvies bij incidenten met gevaarlijke stoffen. • Vragen van inwoners zijn adequaat beantwoord rond milieukwesties. • Bij een milieu-incident van grotere omvang is de GGD in staat gebleken adequate

	antwoorden te genereren.
Verantwoording van het gerealiseerde resultaat In 2018 kwamen er 177 meldingen binnen die in aanmerking kwamen voor registratie in het landelijke registratiesysteem OSIRIS (RIVM); 23 hiervan betroffen regionale zaken. Casussen die veel aandacht hebben gevraagd in 2018 waren onder andere voorbereidingen voor het provinciale project om lood in kinderspeelplaatsen te onderzoeken, een advies over een voorgenomen geitenhouderij in de gemeente Enkhuizen en een gepland nieuw hoogspanningstracé in de gemeente Hollands Kroon. Daarnaast was er ook dit jaar onrust over gewasbeschermingsmiddelen. Namens GGD/GHOR Nederland namen we deel aan de Klankbordgroep van het landelijke door het RIVM gecoördineerde onderzoek naar gewasbeschermingsmiddelen en omwonenden. Ook hinder door houtrook (open haarden) was een regelmatig voorkomend probleem bij inwoners die ons belden. Niet allen regionaal maar ook landelijk zijn er een groot aantal gehinderden. Mede gezien de impact op de gezondheid van kwetsbare personen (astma, COPD, kinderen) is het belangrijk dat dit onderwerp goed op de gemeentelijke agenda komt. GGD Hollands Noorden is dan ook één van de zeven GGD'en die participeert in het landelijke platform Houtrook en Gezondheid wat wordt gefaciliteerd door het ministerie van I&M. Voor de raad van Hollands Kroon is een presentatie gehouden, waarin het aantal gehinderden en het aantal haardenbezitters in de gemeenten zijn gepresenteerd (panel onderzoek GGD) en de mogelijkheden om de overlast tegen te gaan. Daarnaast zijn vele coassistenten begeleid vanuit MMK. In 2018 is de samenwerking gestart met RUD en VR ter voorbereiding op de Omgevingswet.	

4. Een greep uit de productierealisatie

	2016	2017	2018
Aantal (nieuwe) basisscholen met een of meerdere certificaten Gezonde School	22	25	9
Aantal (nieuwe) vo-scholen met een of meerdere certificaten Gezonde School	14	12	7

5. Middelen

Onderzoek, beleid en preventie – totaal baten en lasten (bedragen x €1000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	2.096	2.075	2.194
Totaal lasten	2.157	1.386	1.360
Resultaat	-61	689	834

Het resultaat van het programma Onderzoek, beleid en preventie bedraagt € 834.000 voordelig. Ten opzichte van een begrotingsresultaat van € 689.000 is een hoger resultaat van € 145.000 gerealiseerd. Het positieve verschil wordt veroorzaakt door meer inkomsten uit aanvullende diensten en lagere personeelslasten, vanwege tijdelijk niet ingevulde vacatureruimte.

Het ter vergelijking opgenomen resultaat over 2017 bedraagt € 61.000 nadelig. In tegenstelling tot het boekjaar 2018 zijn over 2017 de lasten inclusief de overheadkosten weergegeven. Met ingang van het boekjaar 2018 worden ten gevolge van het vernieuwde BBV de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

1.1.7 Algemene Dekkingsmiddelen

Gemeentelijke bijdrage algemeen

De gemeentelijke bijdragen zijn gefactureerd op basis van € 18,57 per inwoner en gelijk aan de bijdrage uit de begroting 2018 na 2^e wijziging.

Gemeente	Aantal inwoners	Gemeentelijke bijdrage Algemeen 2018	Taakveld 6.1 per jaar	Taakveld 7.1 per jaar
	per 01-01-2017	18,57		
Alkmaar	108.373	2.012.487	23.774	1.988.712
Bergen	29.844	554.203	6.547	547.656
Castricum	35.216	653.961	7.725	646.236
Den Helder	56.020	1.040.291	12.289	1.028.002
Drechterland	19.384	359.961	4.252	355.709
Enkhuizen	18.479	343.155	4.054	339.101
Heerhugowaard	54.950	1.020.422	12.055	1.008.367
Heiloo	22.857	424.454	5.014	419.440
Hollands Kroon	47.600	883.932	10.442	873.490
Hoorn	72.493	1.346.195	15.903	1.330.292
Koggenland	22.522	418.234	4.941	413.293
Langedijk	27.608	512.681	6.056	506.624
Medemblik	44.058	818.157	9.665	808.492
Opmeer	11.420	212.069	2.505	209.564
Schagen	46.193	857.804	10.134	847.670
Stede Broec	21.552	400.221	4.728	395.493
Texel	13.545	251.531	2.971	248.559
Totaal	652.114	12.109.757	143.057	11.966.700

Gemeentelijke bijdrage 0-4 jaar & adolescenten

De gemeentelijke bijdragen zijn gefactureerd op basis van € 65,98 per inwoner en gelijk aan de bijdrage uit de begroting 2018 na 2^e wijziging.

Gemeente	Aantal inwoners 0-18 jaar	Gemeentelijke bijdrage 0-4 & adolescenten 2018	Taakveld 7.1 per jaar
	per 01-01-2017	65,98	
Alkmaar	21.034	1.387.823	1.387.823
Bergen (NH.)	4.973	328.119	328.119
Castricum	6.687	441.208	441.208
Den Helder	10.191	672.402	672.402
Drechterland	4.077	269.000	269.000
Enkhuizen	3.615	238.518	238.518
Heerhugowaard	12.633	833.525	833.525
Heiloo	4.454	293.875	293.875
Hollands Kroon	9.881	651.948	651.948
Hoorn	15.244	1.005.799	1.005.799
Koggenland	4.884	322.246	322.246
Langedijk	5.997	395.682	395.682
Medemblik	9.294	613.218	613.218
Opmeer	2.344	154.657	154.657
Schagen	9.144	603.321	603.321
Stede Broec	4.585	302.518	302.518
Texel	2.463	162.509	162.509
Totaal	131.500	8.676.370	8.676.370

Gemeentelijke bijdrage OGGZ Kop van Noord-Holland

De gemeentelijke bijdragen zijn gefactureerd op basis van € 1,35 per inwoner en gelijk aan de bijdrage uit de begroting 2018 na 2^e wijziging.

Gemeente	Aantal inwoners	Gemeentelijke bijdrage OGGZ KvNH 2018	Taakveld 7.1 per jaar
	per 01-01-2017	1,35	
Den Helder	56.020	75.627	75.627
Hollands Kroon	47.600	64.260	64.260
Schagen	46.193	62.361	62.361
Texel	13.545	18.286	18.286
Totaal	163.358	220.533	220.533

De gemeentelijke bijdragen zijn gefactureerd op basis van € 65,98 per 0-18-jarige en gelijk aan de bijdrage uit de begroting 2018 na 2^e wijziging.

Bijdrage Veilig Thuis

De gemeentelijke bijdragen voor Veilig Thuis zijn gefactureerd op basis van de afspraken met de gemeenten. De bijdrage Veilig Thuis is inclusief de aanvullende bijdrage van 1,17 miljoen voor de aanpak van de wachtlijsten. De toegekende aanvullende bijdragen van de gemeenten is opgenomen in de realisatie over 2018 en bij de 2e bestuurlijke rapportage 2018 Veilig Thuis aan het algemeen bestuur gemeld.

Gemeente	Bijdrage Veilig Thuis	Taakveld 6.82 per jaar
Alkmaar	1.212.229	1.212.229
Bergen	79.898	79.898
Castricum	105.865	105.865
Den Helder	820.207	820.207
Drechterland	85.658	85.658
Enkhuizen	151.044	151.044
Heerhugowaard	376.516	376.516
Heiloo	59.922	59.922
Hollands Kroon	180.583	180.583
Hoorn	913.306	913.306
Koggenland	105.363	105.363
Langedijk	142.817	142.817
Medemblik	288.359	288.359
Opmeer	80.159	80.159
Schagen	208.443	208.443
Stede Broec	171.198	171.198
Texel	66.911	66.911
Uitgeest	73.906	73.906
Totaal	5.122.380	5.122.380

1.2 Paragrafen

1.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie toegelicht.

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit dwingt tot beleidsombuigingen en/of bezuinigingen.

In de financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland-Noord zijn uitgangspunten opgenomen rond weerstandsvermogen. Volgens deze regeling is de weerstandscapaciteit aanwezig bij de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling (gemeenten) en beperkt bij de gemeenschappelijke regeling (GGD). De deelnemende gemeenten zijn verplicht ervoor te zorgen dat de GGD beschikt over voldoende middelen om aan al de verplichtingen te kunnen voldoen.

Een algemene reserve is voor de gemeenschappelijke regeling toegestaan om de autonome ontwikkelingen in de bedrijfsvoering af te dekken met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar. Na vaststelling van de jaarrekening 2018 en de verwerking van de resultaatbestemming over 2018 is het weerstandsvermogen als volgt te specificeren:

	Eenheid	31-12-2018	31-12-2017
Weerstandsvermogen			
Algemene reserve (x € 1.000)	€ 1.000	141	-/-186
Lasten (x € 1.000)	€ 1.000	38.050	34.585
Algemene reserve in % van totale baten	%	0,4 %	-/- 0,5%

Weerstandscapaciteit

Bij de GGD wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve van de GGD is na een financiële tegenvaller (afboeking projectkosten GGD-dossier) in 2016 aanzienlijk afgenomen en na onttrekking van het negatieve resultaat over 2017 te laag. Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve €141.000 positief (indien ingestemd wordt met de verwerking van het positieve resultaat in de algemene reserve). Op basis van de meerjarenraming bouwt de GGD jaarlijks €180.000 (0,5% van het begrotingstotaal) aan vermogen op tot het maximum van 2,5% van het begrotingstotaal.

Jaarlijks worden financiële risico's ingeschat qua mogelijke omvang en de kans dat deze zich voor doen. Per risico wordt een bedrag berekend en wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend. De volgende financiële risico's zijn geïnventariseerd als belangrijk voor het weerstandsvermogen:

Benodigde weerstandscapaciteit	Maximaal risico	Risico	Bedrag risico
1. Minder opbrengsten maatwerk/aanvullende producten jeugdgezondheidszorg door beleidskeuzes bij gemeenten	1.145.000	Laag	230.000
2. Minder opbrengsten forensische geneeskunde door aanbestedingen Politie en Justitie en sluitingen locaties	342.000	Laag /Midden	120.000
3. Effecten herziening functiewaardering door hogere inschalingen		Laag	PM
			<u>350.000</u>

Indien één of meerdere van deze risico's zich voor dreigen te doen, wordt de negatieve financiële effecten zoveel als mogelijk beperkt in de flexibele schil van de organisatie. De wegvallende dekking van de overhead is echter een ingewikkelder vraagstuk.

Omschrijving	Definitie	Berekening	Score 2018	Minimum
Ratio weerstandscapaciteit:	<u>Algemene reserve</u>	<u>141.000</u>	= 0,4	1,0
	Bedrag risico's	350.000		

Bij een minimum van 1,0 is de algemene reserve toereikend om de risico's op te vangen. De GGD heeft onvoldoende reserves opgebouwd om de risico's te opvangen.

1.2.2 Financiering

Algemeen

In de paragraaf financiering wordt inzicht gegeven in de financiering van de organisatie, het liquiditeitenbeheer en renterisico's. Het gaat om de beheersing van financiële posities en geldstromen en de hieraan verbonden kosten en risico's. Dit wordt aangeduid als de treasuryfunctie.

De treasuryfunctie omvat onder meer het aantrekken van leningen, het uitzetten van overtollige liquide middelen en debiteurenbeheer. De regels rondom treasury zijn vastgelegd in het treasurystatuut.

De belangrijkste afspraken zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet bij de BNG.
- De organisatie maakt geen gebruik van derivaten.

Dekkingsmiddelen

De taken uit hoofde van de gemeenschappelijke regeling (GR-taken) worden gefinancierd uit de diverse deelnemersbijdragen van gemeenten. Daarnaast heeft de GGD verschillende baten uit aanvullende diensten aan gemeenten, politie, justitie, instellingen, bedrijven en inwoners.

Beoordeling financiële positie

De GGD heeft een redelijk positieve financieringspositie. Door de gunstige financieringspositie (met de aanwezigheid van de bestemmingsreserves en vooruit ontvangen projectgelden), is het in 2018 niet nodig geweest om langlopende leningen aan te trekken.

Om fluctuaties gedurende het jaar op te vangen is met de BNG is een rekening-courantfaciliteit overeengekomen, waar af en toe gebruik van gemaakt wordt. Omdat de GGD een Gemeenschappelijke Regeling is met de hierbij behorende verantwoordelijkheidsstructuur, zal het geen probleem zijn om op zeer korte termijn vreemd geld aan te trekken. Afspraken hiertoe zijn reeds gemaakt met de BNG. Regelmatige analyse van de cashflow zal tijdig aantonen wanneer een tekort aan vlottende middelen dreigt. Gezien de rechtspositionele positie van de GGD als Gemeenschappelijke Regeling zal het aantrekken van lang vreemd vermogen geen probleem opleveren.

Financiële kengetallen BBV

Voor de beoordeling van financiering wordt gebruik gemaakt van de volgende financiële kengetallen.

Omschrijving	Streefwaarde	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Netto schuldquote	1	6,8%	6,3%	4,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1	6,8%	6,3%	4,6%
Solvabiliteitsratio	5-10%	-1,3%	0,3%	1,9%
Structurele exploitatieruimte	2,5%	-0,6%	2,8%	1,8%

De kengetallen m.b.t. de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn voor de GGD niet van toepassing.

Netto schuldquote

Het getal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de inkomsten. Het geeft een indicatie welke beslag de rentelasten en aflossingen op de begroting leggen. Hoe lager de netto schuldquote hoe beter.

Definitie:	Berekening realisatie 2018
Netto schuld ÷ Inkomsten exploitatie (excl. mutaties reserves) x 100%	1.771.000 / 38.424.000 x 100%

Onder netto schuld wordt verstaan de langlopende en kortlopende schulden minus de langlopende en kortlopende vorderingen en uitzettingen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk aan de netto schuldquote, omdat de GGD geen leningen heeft afgesloten.

Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GGD in staat is haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe beter. De streefwaarde voor de GGD is afgeleid van de maximale waarde voor de algemene reserve van € 953.000 (2,5% van de lasten).

Definitie:	Berekening realisatie 2018
(Eigen vermogen ÷ Balanstotaal) x 100%	241.000 / 12.783.000 x 100%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hoe hoger hoe beter. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Definitie:	Berekening 2018
(Saldo van de structurele baten en lasten en saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves) ÷ (totale baten (excl. mutaties reserves)) x 100%	682.000 / 38.424.000 x 100%

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico heeft de wetgever de hoogte van de netto vlottende schuld voor gemeenschappelijke regelingen gemaximaliseerd op 8,2% van de begrote lasten; de zogenoemde kasgeldlimiet.

Omschrijving	Definitie	Berekening	Realisatie 2018
Totale lasten			38.535
Netto vlottende schuld			
Kasgeldlimiet	Totale lasten x 8,2%	35.535 x 8,2%	2.914
Gemiddelde ruimte t.o.v. limiet:	Kasgeldlimiet minus Netto vlottende schuld		1.282

De GGD voldoet aan deze limiet van 8,2%. De GGD heeft geen langlopende leningen. Overschrijding van de limiet van 8,2% zou kunnen leiden tot het aantrekken van lang lopende leningen.

Renterisiconorm

Deze norm is niet van toepassing: er zijn geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar.

EMU-saldo

Het EMU-saldo van de GGD wordt bepaald door het resultaat over 2018 te corrigeren voor de afschrijvingen en de investeringen die tijdens het jaar gedaan zijn. Volgens de Wet Houdbare Overheids Financien dient dit saldo in de jaarverslaggeving te worden opgenomen. Het EMU-saldo is als volgt berekend:

Omschrijving	Bedrag x 1000
Resultaat 2018	328
Bij: afschrijvingen 2018	479
Af: investeringen 2018	751
EMU-saldo	56

1.2.3 Overzicht overhead

Door het vernieuwde BBV worden de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven en niet meer onder de programma's opgenomen. Daardoor verandert het cijfermatige beeld per programma ten opzichte van de realisatie 2017.

Dit betekent dat met ingang van 2018 alle lasten (en baten) voor sturing en ondersteuning van het primaire proces verantwoord worden onder overhead en dat alle bedrijfskosten en diensten die direct verbonden zijn aan de dienstverlening (en gericht zijn op de externe klant of/ en inwoner) zijn opgenomen binnen de programma's.

Overhead – totaal baten en lasten (bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Totaal baten	–	184	372
Totaal lasten	–	10.028	10.492
Resultaat	–	–9.844	–10.119

De overheadslasten bedragen, na aftrek van inkomsten uit detacheringen, € 10.119.000. De lasten zijn € 275.000 hoger uitgevallen dan begroot. In de begroting van het Digitaal Dossier JGZ is voorzien dat voorbereidingskosten voor de implementatie geactiveerd zouden worden en na in gebruikname ten laste van de exploitatie gebracht zouden worden. Als gevolg van verslaggevingsvoorschriften, is het

echter niet mogelijk om tot activering over te gaan en is een deel van de voorbereidingskosten in de exploitatie van 2018 verwerkt. Er is derhalve geen sprake van een overschrijding van de projectbegroting maar alleen van een wijziging in de verwerking ervan.

1.2.4 Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de resultaten en stand van zaken rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de ondersteunende bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Doelstelling

Het doel is de facilitering van een duurzame, effectieve, rechtmatige en kostenbewuste bedrijfsvoering, waarover transparant wordt gecommuniceerd. Daarbij is het van belang dat de financiële huishouding en de administratieve organisatie op orde zijn en blijven en klanten, stakeholders en medewerkers tevreden zijn. Daarom wordt ingezet op goed bestuur en goede interne dienstverlening. Deze activiteiten zijn ondergebracht bij het onderdeel bedrijfsondersteuning en de directie.

Personeel en organisatie

Directie Management Team (DMT)

De samenstelling van het DMT is in 2018 gewijzigd. De adjunct-directeur Bedrijfsondersteuning en adjunct-directeur Programma Jeugd hebben de organisatie verlaten per 1 januari 2018 respectievelijk 1 februari 2018. De functie van adjunct-directeur Bedrijfsondersteuning is niet opnieuw ingevuld. Er is gekozen om een concerncontroller aan te stellen per 1 februari 2018. De opvolger voor het Programma Jeugd is per 1 juni 2018 in dienst getreden.

Organisatieontwikkeling

In 2015 heeft de GGD de transformatie ingezet naar een managementmodel dat is gebaseerd op zelforganisatie en resultaatgericht werken. Het transformatieteam heeft eind 2017 de transformatie geëvalueerd en aanbevelingen gedaan voor een vervolgaanpak. Het organisatieontwikkelingsproces bestaande uit de invoering van procesmanagement en zelforganiserende teams is nog niet volledig afgerond. In de doorontwikkeling van de organisatie is gekozen voor een groeimodel en maatwerk. Bij maatwerk betekent dit dat 'waar nodig' meer ondersteuning, coördinatie of management ingezet kan worden. De volgende verbeteringen zijn gerealiseerd:

- Voor de teams Informatie, Proces, Kwaliteit (IPK) en ICT is een informatiemanager aangesteld die voor meer samenhang moet zorgen. Daarnaast zijn bij een aantal teams, zoals bij reizigersadvisering en inspectie & hygiëne extra ondersteunende of coördinerende rollen gecreëerd.
- Het inwerkbeleid is met de introductiedagen voor nieuwe medewerkers verbeterd.
- Het strategisch personeelsbeleid voor de komende jaren is uitgewerkt.
- De organisatie is op verschillende niveaus (organisatie – team – medewerker) op de integrale interne planning & control alsmede de financiële beheersing verder ontwikkeld.

Personele gegevens

Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Aantal medewerkers in fte per eind	370	365	376
Ziekteverzuim	7,1%	5,0%	6,7%

Er is meer personeel ingezet, met name omdat extra aanvullende taken dit noodzakelijk maakten. De extra lasten zijn ruimschoots gecompenseerd door de extra baten.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over 2018 bedraagt 6,7% (vorig jaar 7,1%) en is ruim hoger dan de streefwaarde van 5%. Door het hoge verzuimpercentage van Veilig Thuis blijft het gemiddelde GGD-verzuim hoog. Het verzuim voor de GGD zonder Veilig Thuis bedraagt over 2018 5,7%.

Ziekteverzuim is nadrukkelijk een aandachtspunt van de directie: de werkdruk wordt hierdoor nadelig beïnvloed en budgettair is het lastig om kosten van ziektevervangende op te vangen. Het ziekteverzuim wordt voortdurend gevolgd via maandelijkse overzichten, afstemming met de bedrijfsartsen en de verantwoordelijke DMT-leden. Waar mogelijk wordt gezocht naar alternatieven bijvoorbeeld thuis werken of een andere taak binnen of buiten de organisatie. Ook worden via GGD Groei(t) (preventieve) cursussen aangeboden.

Inkoop en rechtmatigheid

In 2018 is prioriteit gegeven aan de inkoop die de accountant bij de jaarrekening 2017 als niet rechtmatig beoordeelde. In 2018 wordt gewerkt met een Aanbestedingskalender, die gedurende het jaar wordt gemonitord en bijgewerkt. Daarnaast zijn de inkoopprocedures aangescherpt waardoor inkoop plaatsvindt in overeenstemming met de vastgestelde inkoopregels. Alle inkoopdossiers 2018 voor meervoudig onderhandse aanbestedingen en Europese aanbestedingen zijn op orde. De tekortkomingen rond de financiële rechtmatigheid rond de inkoop zijn hierdoor voor een belangrijk deel opgelost.

Bedrijfsondersteuning

Bedrijfsondersteuning heeft in 2018 een stevige inzet gepleegd om de volgende resultaten te realiseren:

- In 2018 is de overgang naar Office365 gemaakt en zijn de iPhones vervangen door mobiele telefoons van Samsung.
- Het bestellen van medische en andere benodigdheden is vereenvoudigd door de uitrol van de interne webshop.
- De functionaris Gegevensbescherming is benoemd. Een kernteam heeft samen met een projectmedewerker geïnventariseerd wat de GGD moet doen om aan de AVG te voldoen. Het kernteam is begonnen om de processen binnen Veilig Thuis, personeelszaken en de forensische geneeskunde in het kader van de AVG te beschrijven en aan te passen.
- Bedrijfsondersteuning heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het nieuwe Digitaal Dossier JGZ (GGiD).
- Voor Veilig Thuis is extra inzet geleverd voor het werven nieuwe medewerkers, intensieve verzuimbegeleiding, het leveren van laptops, telefoons en werkplekken.
- In 2018 zijn diverse huisvestingsprojecten afgerond op gemeentelijke locaties voor JGZ en de uitbreiding en verbetering huisvesting voor Veilig Thuis.

Kwaliteit

GGD breed zijn er in 2018 75 interne klachten ingediend. Dat zijn er 4 meer dan in 2017. In de tabel hieronder is het aantal klachten tussen 2016–2018 weergegeven. Hoewel de klachten divers van aard zijn, kan de organisatie meer leren en verbeteren naar aanleiding van klachten. Het nemen van verbetermaatregelen in de organisatie behoeft daarvoor extra aandacht. Klachten worden geregisterd bij het ‘programma’ waar de klachten over gaat.

	2016	2017	2018
Aantal klachten	58	74	76

Verdeeld over de programma's zijn er 37 klachten ingediend bij Jeugd, 25 klachten bij Veilig Thuis, tien klachten bij Infectieziektebestrijding, twee klachten bij Kwetsbare burgers en 2 klachten bij Bedrijfsondersteuning.

Veilig incidenten melden (VIM-meldingen)

In 2018 zijn er 36 VIM-meldingen ontvangen, waarvan twee van dezelfde aard. De commissie heeft dus 34 rapportages opgesteld. De meldingen zijn onder te verdelen in:

- 28 meldingen Jeugd
- 2 meldingen Kwetsbare burger
- 3 meldingen Infectieziektebestrijding
- 1 melding Veilig Thuis.

Het aantal meldingen is ten opzichte van 2017 licht gestegen (2017: 33 meldingen). 23 VIM-meldingen gingen over vaccinaties. De belangrijkste geadviseerde maatregelen hebben betrekking op de werkwijze (vaste werkwijze hanteren, controle op vaccins, controle op dossier en naam, geboortedatum) en op werkwijze bij een afwijkend vaccinatieschema.

	2016	2017	2018
Aantal VIM meldingen	18	33	36

1.2.5 Beleidsindicatoren

In de onderstaande tabel zijn de relevante beleidsindicatoren opgenomen die volgens het BBV in de programma's en programmaverantwoording moeten worden opgenomen.

Omschrijving	Eenheid	Score
Inwoners	aantal	657.047
Apparaatskosten	€ 1.000	13.594
Apparaatskosten per inwoner	€	22,40
Formatie (exclusief inhuur)	FTE	364
Formatie per 1.000 inwoners	Fte	0,55
Bezetting (exclusief inhuur)	FTE	372
Bezetting per 1.000 inwoners	Fte	0,57
Kosten inhuur derden	€ 1.000	3.899
Loonsom (exclusief overige personeelslasten)	€ 1.000	25.807
Externe inhuur in % van loonsom + kosten inhuur derden	%	13,1 %
Overhead	€ 1.000	10.492

Totale lasten	€ 1.000	38.100
Overhead in % van totale lasten	%	27,5 %

1.2.6 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die bij de GGD aanwezig zijn, hadden per 31-12-2017 een boekwaarde van € 2.181.000, -. In 2018 zijn op diverse onderdelen investeringen gedaan, enerzijds als vervanging van niet langer te gebruiken activa, anderzijds om de bedrijfsvoering op een betrouwbare manier te kunnen laten verlopen. Tevens is een deel van de materiële vaste activa na heroverweging in de exploitatie verwerkt of gerubriceerd onder de vlottende activa.

De GGD is geen eigenaar van de panden die gebruikt worden. De financiële risico's met betrekking tot groot onderhoud zijn daarmee beperkt.

Per 31-12-2018 bedroeg de boekwaarde van de activa € 1.960.000. Deze boekwaarde is als volgt te verdelen:

Bedrag x € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Bedrijfsgebouwen (inrichting)	447	407
Machines, apparaten en installaties	707	670
Overige materiële vaste activa	806	1.105
	<u>1.960</u>	<u>2.119</u>

De boekwaarde van de overige materiële vaste activa is afgenomen als gevolg van het de afschrijvingen en de gedeeltelijke desinvestering/herrubricering van de zaken die verband houden met het Digitaal Dossier.

1.2.7 Verbonden partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht en toelichting op de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie, waarin de GGD een bestuurlijk én financieel belang heeft.

Stichting JGZ GGD Hollands Noorden

De GGD heeft medewerkers in vaste dienst met uitzondering van een aantal dat in dienst wilde blijven van de in 01-01-2010 opgerichte Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden (wegens pensioenrechten e.d.). De baten en lasten van de Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden zijn verantwoord in de jaarrekening van de GGD. Het bestuur van de GGD is hetzelfde als het bestuur van de Stichting. Er komen geen nieuwe medewerkers meer in dienst van deze stichting.

Coöperatie GGD Support Centrum Coöperatief U.A.

Deze coöperatie is in 2015 opgericht en heeft als doel de behartiging van de belangen van haar leden door o.a. het inkopen en in stand houden van softwareapplicaties die de leden kunnen ondersteunen bij de uitvoering van hun taken. De inbreng in de coöperatie door de GGD, de lasten en baten van de coöperatie en het eigen vermogen bedraagt per 31-12-2018 € 0, -.

De coöperatie heeft gedurende 2018 geen activiteiten verricht en er hebben geen financiële transacties plaatsgevonden. Omdat er geen activiteiten plaatsvinden is in 2019 coöperatie opgeheven en is het bestuurlijke belang beëindigd.

1.2.8 Rechtmatigheid

De accountantscontrole op de rechtmatigheid is gericht op de naleving van het normenkader waarmee is voldaan aan de minimale vereisten op het gebied van de rechtmatigheid. Het normenkader is in 2015 bijgewerkt en vastgesteld in het algemeen bestuur en is nog van toepassing op de accountantscontrole van de jaarstukken over 2018.

Hierbij geldt dat alleen artikelen van belang zijn voor zover deze directe financiële beheers behandeling betreffen of kunnen betreffen. Verder is de controle gericht op:

- Programmabegroting 2018
- Financiële verordening artikel 212 (herzien vastgesteld AB november 2015)
- Controleverordening artikel 213 (herzien vastgesteld AB november 2015)
- Periodieke rechtmatigheidsonderzoeken.

1.2.9 Vennootschapsbelasting

Per 2016 zijn de decentrale overheden en dus ook de GGD onder Vennootschapsbelasting (VPB) komen te vallen. De wettelijke en GR-taken van de GGD zijn vrijgesteld van de vennootschapsbelasting. Bij een beperkt aantal aanvullende diensten, zoals Reizigersvaccinatie en Forensische Geneeskunde, wordt over de resultaten vennootschapsbelasting afgedragen. De aangifte vennootschapsbelasting over 2016 en 2017 zijn vastgesteld en er is geen vennootschapsbelasting verschuldigd. Voor 2018 is geen reservering opgenomen voor verschuldigde vennootschapsbelasting.

2 Jaarrekening

2.1 Overzicht van lasten en baten en toelichting

Binnen de programmaverantwoording van de GGD onderscheiden we vier programma's:

Baten en lasten GGD HN per programma (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Baten:			
Jeugd	20.594	21.397	21.739
Infectieziektebestrijding	5.500	5.708	6.119
Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis)	6.207	2.447	2.800
Kwetsbare Burger Veilig Thuis		3.971	5.200
Onderzoek, Beleid & Preventie	2.094	2.075	2.194
Overhead		184	372
Totaal baten	34.395	35.781	38.424
Lasten:			
Jeugd	20.838	14.753	15.042
Infectieziektebestrijding	5.416	4.164	4.509
Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis)	6.224	1.981	2.146
Kwetsbare Burger – Veilig Thuis		3.274	4.552
Onderzoek, beleid & preventie	2.107	1.336	1.310
Overhead		10.028	10.492
Totaal lasten	34.585	35.535	38.050
Resultaat voor bestemming	-191	247	374
Toevoeging reserves	50	50	50
Onttrekkingen reserves:	27	3	3
<i>Jeugd</i>	<i>19</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>Infectieziektebestrijding</i>	<i>4</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis)</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Kwetsbare Burger Veilig Thuis</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Onderzoek, Beleid & Preventie</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Resultaat na bestemming	-213	200	328

De jaarrekening 2018 sluit met een voordelig saldo van € 328.000 (2017 € 213.000 nadelig). Het overschot bedraagt circa 1% van de totale lasten en is in lijn met de prognose uit de tussentijdse 2^e bestuurlijke rapportage. De GGD heeft ingezet op de opbouw van vermogen om de financiële positie te verbeteren. In 2018 is scherp gestuurd op kostenbeheersing en het ziekteverzuim. Dit zorgt ervoor dat het financiële tekort, zoals dat in 2017 was ontstaan, is voorkomen.

Begrotingsrechtmatigheid

De programmarekening laat met betrekking tot de lasten een overschrijding van de begroting zien van € 2.515.000, oftewel 7,1% ten opzichte van het begrotingsbedrag. De begrotingsoverschrijdingen zijn per programma getoetst aan de kadernota rechtmatigheid (website commissie BBV), waarbij voor het programma Jeugd, Infectieziektebestrijding, Kwetsbare Burger (excl. Veilig Thuis) en Onderzoek, Beleid en Preventie geen begrotingsonrechtmatigheid is geconstateerd. De hogere lasten worden op deze programma's ruimschoots gecompenseerd door hogere baten.

Bij het programma Kwetsbare Burger – Veilig Thuis is er ook sprake van hogere baten, echter zijn deze niet van voldoende omvang om de hogere lasten te compenseren. Het negatieve resultaat bedraagt € 49.000. Bij de 2e bestuursrapportage van Veilig Thuis is het bestuur op de hoogte gesteld van een negatief resultaat.

Op het onderdeel overhead is het negatieve resultaat € 275.000. De verwachting bij de 2e bestuursrapportage was echter een beperkt positief resultaat, maar door andere inzichten aangaande het activeren van projectmatige kosten is er een negatief resultaat ontstaan. Door het late tijdstip waarop deze ontwikkeling bekend is geworden, was het niet mogelijk om het bestuur hier vooraf over in te lichten. Met het vaststellen van de jaarstukken verklaart het algemeen bestuur zich alsnog akkoord met de overschrijding van de lasten op dit onderdeel.

Onzekerheid over de financiële rechtmatigheid

De GGD heeft over 2018 een onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van verantwoorde lasten alsmede investeringen. Over 2018 bedragen de verantwoorde lasten € 38.103.000 en de investeringen bedragen € 731.000. Uit het onderzoek is gebleken dat 31 inkoopdossiers over 2018 moeten worden getoetst aan de regels uit de Aanbestedingswet 2012 en het Inkoopbeleid 2016–2018 van de GGD. Uit het onderzoek blijkt dat bij 3 inkoop dossiers (in 2017 8 dossiers) achteraf niet kan worden vastgesteld of meervoudig onderhands is aanbesteed. Dit betreffen dezelfde dossiers als in 2017. Bij deze inkoopdossiers was de dossiervoering nog niet op orde waardoor sprake is van onzekerheid over de financiële rechtmatigheid over de daarmee samenhangende lasten en investeringen. De onzekerheid bedraagt € 0,3 miljoen, zijnde 0,8% (in 2017 1,7%) van verantwoorde lasten alsmede investeringen.

Overzicht incidentele baten en lasten

In 2018 zijn geen materiele incidentele baten en lasten gerealiseerd.

2.2 Balans per 31 december 2018 en toelichting

Balans GGD HN per 31 december 2018

(bedragen x € 1.000,-)

	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	1.960	2.181
<i>Investerings met een economisch nut</i>		
Overige Investerings met een economisch nut	1.960	2.181
Totaal vaste activa	1.960	2.181
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
Gereed product en handelsgoederen	52	43
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	7.982	5.888
Vorderingen op openbare lichamen	7.761	5.705
Overige Vorderingen	221	183
<i>Liquide middelen</i>	251	17
Kassaldi	1	1
Banksaldi	250	11
Kruisposten	-1	5
<i>Overlopende activa</i>	2.538	2.228
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	472	1.354
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.066	874
Totaal vlottende activa	10.823	8.175
Totaal-generaal	12.783	10.357

Balans GGD HN per 31 december 2018

(bedragen x € 1.000,-)

PASSIVA		
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	241	-133
Algemene reserve	-186	27
Bestemmingsreserves	100	53
Resultaat na bestemming	328	-213
Totaal vaste passiva	241	-133
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	2.382	1.747
Overige schulden	2.382	1.747
<i>Overlopende passiva</i>	10.160	8.743
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	2.766	2.684
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	7.394	6.058
Totaal vlottende passiva	12.542	10.490
Totaal-generaal	12.783	10.357

Toelichting op de balans

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA**Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-12-2018	31-12-2017
Investerings met een economisch nut	1.960	2.181
<i>Overige investeringen met een economisch nut</i>		
Totaal	1.960	2.181

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	31-12-2018	31-12-2017
Bedrijfsgebouwen (inrichting/aanpassing)	447	407
Machines, apparaten en installaties	707	670
Overige materiële vaste activa	806	1.105
Totaal	1.960	2.181

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen	Des- investeringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2018
Bedrijfsgebouwen	407	112	-	71	-	447
Machines, apparaten en installaties	670	161	-	124	-	707
Overige materiële vaste activa	1.105	478	493	283	-	806
Totaal	2.181	751	493	479	-	1.960

Voorraden

	31-12-2018	31-12-2017
Gereed product en handelsgoederen (vaccins)	52	43

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	7.761	5.705
Overige vorderingen	221	183
Totaal	7.982	5.888

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2018	31-12-2017
Banksaldi	250	11
Kassaldi	1	1
Kruisposten	(1)	5
Totaal	251	17

Overlopende activa

De overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2018	31-12-2017
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	472	1.354
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.066	874
Totaal	2.538	2.228

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	1.804	741
Nog te ontvangen bedragen		
- overige nog te ontvangen bedragen	172	33
- Rekening-courant Stichting JGZ	86	100
- nog te ontvangen bedragen openbare lichamen	352	1.285
- nog te ontvangen projectgelden (zie hieronder)	124	69
Totaal	734	1.487
Totaal	2.538	2.228

Verloopoverzicht 'De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel'

	31-12-2017	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-12-2018
VoorZorg Enkhuizen	2	3	5	-
VoorZorg Hoorn	3	10	-	13
Voorzorg Langedijk	6	5	10	(0)
Voorzorg Schagen	-	6	-	6
Stevig Ouderschap Alkmaar	-	14	13	1
Stevig Ouderschap Enkhuizen	-	1	-	1
Stevig Ouderschap Hoorn	-	5	-	5
Stevig Ouderschap Koggenland	-	3	-	3
Stevig Ouderschap Langedijk	-	1	-	1
Stevig Ouderschap Medemblik	-	1	-	1
Stevig Ouderschap Opmeer	-	2	-	2
Stevig Ouderschap Schagen	-	5	-	5
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - NHN	3	-	3	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - NK	7	-	7	0
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - WF	11	-	11	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018 - WF	9	52	53	8
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018 - NHN	-	138	121	17
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018 - KOP van NH	-	53	53	0
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018 - NK	-	79	78	2
Mental Health First Aid	-	30	28	2
Preventieve Aanpak Ziekteverzuim MBO	-	31	30	1
Maatwerk JGZ Drechterland 2017	6	-	6	-
Maatwerk JGZ Drechterland 2018	-	16	13	3
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2017	6	3	9	-
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2018	-	46	33	13
Maatwerk JGZ Heiloo 2017	3	-	3	-
Maatwerk JGZ Hoorn 2018	-	110	96	14
Maatwerk JGZ Koggenland 2018	-	20	15	6
Maatwerk JGZ Langedijk 2017	4	-	4	-
Maatwerk JGZ Medemblik 2018	-	71	68	3
Maatwerk JGZ Opmeer 2017	7	1	8	-
Maatwerk JGZ Opmeer 2018	-	10	8	2
Maatwerk JGZ Stede Broec 2017	2	3	5	-
Maatwerk JGZ Stede Broec 2018	-	22	8	14
Totaal	69	741	686	124

PASSIVA**Vaste Passiva****Eigen vermogen**

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	(186)	27
Bestemmingsreserves	100	53
Resultaat na bestemming	328	(213)
Totaal	241	133-

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming voorgaand boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	27	-	-	213-	-	(186)
Reserve inrichting huisvesting WF	3	-	3-	-	-	-
Reserve gezondheidsonderzoeken	50	50	-	-	-	100
Totaal	80	50	3-	213-	-	(86)

Algemene reserve

Het Algemeen Bestuur heeft bij de vaststelling van de jaarstukken over 2017 bepaald dat het negatieve resultaat onttrokken wordt aan de algemene reserve. Na deze bestemming van het resultaat over 2017 bedraagt de algemene reserve € 186.489 negatief. Dit saldo is te verdelen in een negatief bedrag van € 5.754 mbt Veilig Thuis en een negatief bedrag van € 180.744 mbt de GGD Algemeen. Het positieve resultaat over 2018 is hier nog niet in verwerkt.

Reserve huisvesting West-Friesland

Deze bestemmingsreserve is nog voor de fusie bij de GGD Westfriesland gevormd ter dekking van de kosten van de nieuwe huisvesting voor zaken als inrichting, verhuizing en dergelijke. In 2018 is het restant van deze reserve vrijgefallen.

Reserve gezondheidsonderzoeken

Het Algemeen Bestuur heeft in 2017 besloten tot het vormen van deze reserve om te anticiperen op de noodzaak om over voldoende middelen te beschikken om eens in de vier jaar uitgebreide gezondheidsonderzoeken uit te kunnen voeren. Besloten is om jaarlijks € 50.000 aan deze bestemmingsreserve toe te voegen en deze te gebruiken ter dekking van de cyclische kosten die eens in de vier jaar te zien zullen zijn.

Nog te bestemmen resultaat 2018:

Het nog te bestemmen resultaat over 2018 bedraagt € 327.830 positief. Dit saldo bestaat uit een positief saldo op GGD Algemeen van € 362.990 en een negatief saldo op Veilig Thuis van € 35.159.

Voorgesteld wordt om het totale positieve saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve die hiermee € 141.332 positief bedraagt.

Viottende Passiva**Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**

<u>Overige schulden</u>	31-12-2018	31-12-2017
- Crediteuren	1.773	1.104
- Te verrekenen projectgelden	96	115
- Banksaldi	514	529
- Overige kortlopende schulden	-	-
Totaal	2.382	1.747

Verloopoverzicht te verrekenen projectgelden

	31-12-2017	Toevoegingen	Aanwendungen	31-12-2018
Maatwerk JGZ Alkmaar 2017	5	-	5	-
Maatwerk JGZ Alkmaar 2018	-	493	486	7
Maatwerk JGZ Bergen 2017	8	-	8	-
Maatwerk JGZ Bergen 2018	-	38	22	16
Maatwerk JGZ Castricum 2017	1	-	1	-
Maatwerk JGZ Castricum 2018	-	71	43	28
Maatwerk JGZ Den Helder 2018	-	68	68	1
Maatwerk JGZ Drechterland 2017	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Enkhuizen 2016	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Heiloo 2018	-	37	33	3
Maatwerk JGZ Hollands Kroon 2016	24	-	24	-
Maatwerk JGZ Hollands Kroon 2017	23	-	23	-
Maatwerk JGZ Hollands Kroon 2018	-	128	120	8
Maatwerk JGZ Hoorn 2017	2	-	-	2
Maatwerk JGZ Koggenland 2017	3	-	3	-
Maatwerk JGZ Langedijk 2017	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Langedijk 2018	-	43	43	0
Maatwerk JGZ Medemblik 2016	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Medemblik 2017	17	-	17	-
Maatwerk JGZ Opmeer 2015	1	-	1	-
Maatwerk JGZ Opmeer 2016	0	-	0	-
Maatwerk JGZ Schagen 2015	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Schagen 2017	18	-	18	-
Maatwerk JGZ Schagen 2018	-	88	58	30
Maatwerk JGZ Stede Broec 2016	2	-	2	-
Maatwerk JGZ Texel 2017	0	-	0	-
Maatwerk JGZ Texel 2018	-	3	2	0
Totaal	115	970	989	96

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2018	31-12-2017
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	2.766	8.203
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	7.394	539
Totaal	10.160	8.743

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
<u>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</u>		
- te betalen BTW	49	60
- salarissen, loonheffing, pensioenafdracht e.d.	1.864	1.780
- overige overlopende passiva	853	844
Totaal	2.766	2.684

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

	31-12-2018	31-12-2017
- Vooruitontvangen investeringsbijdragen	-	-
- Vooruitgefactureerde bijdragen	6.803	5.526
- Lopende projecten	591	532
Totaal	7.394	6.058

De vergelijkende cijfers voor 2017 zijn anders gepresenteerd dan in de jaarrekening over 2017 opgenomen in verband met een herrubricering van vooruitgefactureerde bedragen. Er is geen effect op het eigen vermogen of het resultaat van 2017.

De in de balans opgenomen post 'De van Europees en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren' kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	Toevoegingen	Aanwendungen	31-12-2018
Verloopoverzicht				
Huiselijk Geweld Deskundigheidsbevordering 2015	1	-	1	-
Preventie ziekteverzuim & schoolverlaten Hoorn	129	-	123	6
Stevig ouderschap Heerhugowaard	1	14	7	8
Stevig ouderschap Den Helder	0	32	7	24
Samen Starten App	3	8	7	3
Monitor JAD	24	0	24	(0)
Pilot de Verbinding Den Helder	19	-	19	-
De Verbinding 2	-	133	109	24
Preventie ziekteverzuim Opmeer	10	-	10	0
Pilot 24 x 7 bereikbaarheid	62	-	37	25
Samenwerken in Wijkteams gemeente Hollands Kroon	0	24	6	19
Project Spotters gezocht	0	45	0	45
Budget ondersteuning statushouders	0	15	4	11
Schakel GGD'er in de wijk	0	105	36	69
VoorZorg Alkmaar	115	113	111	117
VoorZorg Den Helder	68	68	36	99
VoorZorg Enkhuizen	0	4	0	4
VoorZorg Heerhugowaard	31	61	37	54
VoorZorg Koggenland	0	3	3	0
VoorZorg Medemblik	14	0	0	14
VoorZorg + Stevig Ouderschap gemeente Hollands Kroon	4	45	6	43
VoorZorg gemeente Schagen	27	0	27	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Communicatie	14	0	14	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Sociale Veiligheid	2	0	2	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Kop van NH	3	0	3	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2017 - Gezondheid	5	0	5	-
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018, Communicatie	0	18	11	6
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018, Gezondheid	0	5	0	5
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018, Onderzoek en monitor	-	10	-	10
Jeugd, Alcohol & Drugs 2018, Sociale Veiligheid	-	5	-	5
Totaal	532	706	648	591

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Het huurcontract van het pand in Alkmaar aan de Hertog Aalbrechtweg 5 is verlengd en loopt tot 31 december 2025. De huur- en serviceverplichtingen voor 2019 bedragen € 248.545. De verhoging t.o.v. 2018 betreft een uitbreiding van de ruimte die voor Veilig Thuis wordt

Het huurcontract van het pand in Hoorn aan de Maelsonstraat liep tot 1 december 2018. Er is een nieuw huurcontract afgesloten tot 1 december 2023 met een lagere huur. De huurverplichting voor 2019 bedraagt € 90.345.

Het huurcontract van het hoofdkantoor in Alkmaar aan de Hertog Aalbrechtweg 22 loopt tot 1 maart 2030. De huur- en serviceverplichtingen voor 2019 bedragen € 481.979.

Ten behoeve van de Jeugdgezondheidszorg en de CJC's worden door de GGD diverse panden gehuurd. Het totaal van de huurverplichtingen voor 2019 bedraagt € 955.389. De op deze panden betrekking hebbende huurcontracten hebben verschillende einddata. De laatste eindigt in 2023.

Voor de locatie Enkhuizen is een bankgarantie afgegeven voor een bedrag van € 7.764 tot 01-01-2020.

De GGD heeft voor 2 voertuig een leaseverplichting. De leaseverplichting bedraagt in totaal circa € 28.000 per jaar. De resterende looptijd per eind 2018 bedraagt 2,5 respectievelijk 2,75 jaar.

De GGD heeft een nieuw leasecontract voor de printers afgesloten voor de duur van vier jaar. De leaseverplichting voor 2019 is € 55.527.

2.3 Toelichtingen

2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Voor arbeidsgelateerde verplichtingen van jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere een wijze verplichting opgenomen. De referentieperiode is vier jaar. In afwijking daarop is in 2014 een verplichting opgenomen wegens een bovenmatig verlofstuwmeer. De mutaties hierin zijn in de jaren tot en met 2018 verwerkt zodat de verplichting overeenkomt met het verloftegoed.

De afschrijvingstermijnen voor materiële vaste activa met economisch nut zijn toegepast volgens de financiële verordening:

- a. Gronden en terreinen worden niet afgeschreven.
- b. 50 jaar: bedrijfsgebouwen.
- c. 20 jaar: inbouw en semipermanente opstal.
- d. 10 jaar: verbouwingen bedrijfsgebouwen, technische installaties in bedrijfsgebouwen; inventaris.
- e. 5 jaar: bedrijfsauto's; medische inventaris.
- f. 5 jaar: kantoorautomatisering- en netwerkapparatuur; automatiseringsapparatuur; telefonie en communicatie; applicatieprogrammatuur.

Voor deze categorieën kan bij substantiële investeringen met een ten opzichte van 5 jaar afwijkende economische levensduur door de directie worden besloten om een aangepaste afschrijvingstermijn te hanteren.

Het algemeen bestuur heeft de bevoegdheid om af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 behoeven niet te worden geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. De laatstgenoemde activa worden altijd geactiveerd.

De voorraad medische verbruiksgoederen (vaccinaties ten behoeve van de Reizigersadvisering) wordt gewaardeerd tegen de laatst geldende inkoopprijs.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Omdat het risico op aanzienlijke oninbaarheid van openstaande facturen laag wordt ingeschat, is geen voorziening voor dubieuze debiteuren gevormd.

De lasten en baten die behoren tot directie, management- en bedrijfsondersteuning worden zoals het BBV voorschrijft, met ingang van 2018 apart in de verslaggeving opgenomen.

2.3.2 Wet normering topinkomens

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector heeft de GGD zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In het kader van de Wet normering topinkomens, is de GGD gehouden de namen en salarisgegevens van de topfunctionarissen in de programmaverantwoording op te nemen.

Als topfunctionarissen kwalificeren alleen de (adjunct)directeuren en de leden van het bestuur. Lidmaatschap van het bestuur geschiedt onbezoldigd.

Overzicht leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	E.J. Paulina	G. Geerdink	H. Smit	E. Maas	E. Abbema
Functiegegevens	Directeur + secretaris DB en AB	Adjunct-directeur	Adjunct-directeur	Adjunct-directeur	Adjunct-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 01/01	01/01 – 31/1	01/06 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.967	111.140	468	6.213	49.777
Beloningen betaalbaar op termijn	18.105	17.885	45	987	8.076
<i>Subtotaal</i>	<i>137.072</i>	<i>129.024</i>	<i>514</i>	<i>7.199</i>	<i>57.852</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000	189.000	518	16.052	110.811
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2018	137.072	129.024	514	7.199	57.852
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017					
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	nvt
Deeltijdfactor 2017 in fte	1,00	1,00	1,00	1,00	-
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.693	110.575	98.833	72.572	-
Beloningen betaalbaar op termijn	16.802	16.682	15.636	10.620	-
Totale bezoldiging 2017	129.496	127.256	114.469	83.193	-

In de jaarstukken over 2017 zijn andere (hogere) beloningen voor deze medewerkers opgenomen. De interpretatie van de regelgeving is destijds onjuist geweest. Met ingang van het jaar 2018 zijn de sociale lasten niet meegeteld bij de bepaling van de beloning van de topfunctionarissen. De vergelijkende cijfers voor 2017 zijn hieraan aangepast. Het bezoldigingsmaximum is ook in 2017 zowel vóór als ná correctie niet overschreden.

Overzicht uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

bedragen x € 1	H. Smit
Functiegegevens	
Functie bij beëindiging dienstverband	Adjunct-directeur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2018
Ontslaguitkering	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	49.813
Individueel toepasselijk maximum	75.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging 2018	49.813
Waarvan betaald in 2018	49.813
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Overzicht leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

bedragen x € 1	E. Maas	
Functiegegevens	Adjunct-directeur	
Kalenderjaar	2018	2017
Periode functieverblijf in het kalenderjaar	1-2-2018 tot en met 31-5-2018	-
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4,00	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 182	€ 176
Maximum op basis van normbedragen per maand	€ 101.200	€ -
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 101.200	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief	ja	
Bezoldiging in de periode	€ 58.363	€ -
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 58.363	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 58.363	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

De GGD blijft binnen de grenzen die de WNT stelt aan de beloning voor topfunctionarissen.

Overzicht topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder in 2018

Naam topfunctionaris	Functie	gemeente
Dhr. E.J. Paulina	Directeur GGD HN	GGD HN
Mw. A. van de Ven	Lid algemeen en dagelijks bestuur (tot 7 juni 2018)	Alkmaar
	Lid algemeen bestuur (vanaf 7 juni 2018)	
Mw. E.C.Konijn-Vermaas	Lid dagelijks bestuur (vanaf 11 juli 2018)	
Dhr. J. Mesu	Lid algemeen en dagelijks bestuur (tot 28 juni 2018)	Bergen
	Lid algemeen bestuur (vanaf 28 juni 2018)	
Mw. Y. Koster-Dreese	Lid dagelijks bestuur (vanaf 11 juli 2018) Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur (vanaf 19 december 2018)	
Dhr. K. Rood	Lid algemeen bestuur (tot 5 juli 2018)	Castricum
Dhr. F. Binnendijk	Lid algemeen bestuur (vanaf 5 juli 2018)	
Dhr. D. te Grotenhuis	Lid algemeen bestuur (tot 23 april 2018)	Drechterland
Dhr. J. Broeders	Lid algemeen bestuur (vanaf 23 april tot november 2018)	
Dhr. D. te Grotenhuis	Lid algemeen bestuur (vanaf november 2018)	
Dhr. D. Luyckx	Lid algemeen bestuur	Enkhuizen
Dhr. G. Oude Kotte	Lid algemeen bestuur (tot 5 juni 2018)	Heerhugowaard
Dhr. J. van der Starre	Lid algemeen bestuur (vanaf 5 juni 2018)	
Mw. E. Beens-Woudenberg	Lid algemeen bestuur	Heiloo
Dhr. P. Kos	Lid algemeen bestuur (tot 9 juli 2018)	Den Helder
Mw. T. Biersteker-Giljou	Lid algemeen bestuur (vanaf 9 juli tot 19 december 2018)	
Dhr. P. Kos	Lid algemeen en dagelijks bestuur (vanaf 19 december 2018)	
Mw. N. Douw	Lid algemeen en dagelijks bestuur (tot 5 juni 2018)	Hoorn
	Lid algemeen bestuur (vanaf 5 juni 2018)	
Mw. M. van der Ven	Lid dagelijks bestuur (vanaf 11 juli 2018)	
Mw. M.M.J. van Gent-Overdevest	Lid algemeen en dagelijks bestuur Waarnemend voorzitter algemeen en dagelijks bestuur (handelend als voorzitter van 20 april tot en met 18 december)	Hollands Kroon
Dhr. W. Bijman	Lid algemeen bestuur Lid dagelijks bestuur (vanaf 11 juli 2018)	Koggenland
Dhr. G. Rep	Lid algemeen bestuur (tot 8 mei 2018)	Langedijk
Dhr. M.L. Reijven	Lid algemeen bestuur (vanaf 8 mei 2018)	
Mw. J. Fit	Lid algemeen bestuur (tot 14 mei 2018)	Medemblik
Dhr. D. Kuipers	Lid algemeen bestuur (vanaf 14 mei 2018)	
Mw. E. Deutekom-Muntjewerff	Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur (tot 19 april 2018)	Opmeer
Dhr. R. Tesselaar	Lid algemeen bestuur (vanaf 19 april 2018)	
Dhr. B. Blonk	Lid algemeen bestuur (tot 29 mei 2018)	Schagen
Dhr. S.J.V van der Veek	Lid algemeen bestuur (vanaf 29 mei 2018)	
Dhr. N.Slagter	Lid algemeen bestuur (tot 31 mei 2018)	Stede Broec
Mw. A.A.C. Groot	Lid algemeen bestuur (vanaf 31 mei 2018)	
Mw. H. Huisman-Peelen	Lid algemeen en dagelijks bestuur (tot 7 mei 2018)	Texel
	Lid algemeen bestuur (vanaf 7 mei 2018 tot 10 december 2018)	
Dhr. S. van Knippenberg	Lid dagelijks bestuur (vanaf 11 juli tot 10 december 2018)	
Dhr. M.C. Uitdehaag	Lid algemeen bestuur (vanaf 10 december 2018)	

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring

Handelsweg 53
Postbus 935
1080 AX Amstelveen
telefoon (088) 236 70 00
e-mail audit@flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden te Schagen gecontroleerd.

- **Oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening**
Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de lasten en baten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- **Oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid**
Wij geven geen oordeel over de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties over 2018. Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in paragraaf "De basis voor ons oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid", zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons oordeel bij de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2018, te kunnen baseren.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van lasten en baten over 2018;
2. de balans per 31 december 2018;
3. toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de bijlage met het overzicht van de baten en lasten per taakveld
5. de SiSa-bijlage bij de jaarrekening

De basis voor ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 26 november 2015 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De basis voor onze oordeelonthouding betreffende financiële rechtmatigheid

De interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van het aanbestedingsproces van GGD Hollands Noorden hebben niet effectief gewerkt. De functie van het bewaken van de inkoopregistratie en de wettelijke vereisten hieromtrent heeft onvoldoende borging gehad in de organisatie.

In 2018 is er mogelijk niet aanbesteed waar wel sprake had moeten zijn van aanbestedingen, hetzij Europees, hetzij nationaal. De omvang hiervan is niet duidelijk.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, zijnde het jaarverslag die bestaat uit:

- programmaverantwoording;
- paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening
Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in normenkader vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 november 2015.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling te in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 november 2015, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 2 april 2019
Flynth Audit B.V.

Was getekend

drs. C.M. Dekker-Huige RA

3.2 Voorstel tot resultaatbestemming

De programmarekening sluit met een positief resultaat van € 327.830. Het resultaat dat is behaald op Veilig Thuis bedraagt € 35.159 negatief en het resultaat voor de GGD algemeen bedraagt € 362.990 positief.

Het voorstel is om het totale resultaat van de GGD toe te voegen aan de algemene reserve, die daarmee € 141.332 bedraagt. De Algemene Reserve is na deze resultaatbestemming te verdelen in € 40.913 negatief m.b.t. Veilig Thuis en € 182.246 positief voor de GGD algemeen.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzicht baten en lasten per categorie

Hieronder worden de baten en lasten voor GGD HN per categorie weergegeven.

Baten en lasten GGD HN per categorie	Realisatie 2017	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
(bedragen x € 1.000)			
Baten:			
Goederen en diensten	9.967	9.668	11.127
Gemeentelijke Bijdrage 0-4 jaar & adolescenten	7.892	8.676	8.676
Gemeentelijke Bijdrage Algemeen	11.641	12.110	12.110
Bijdrage Huisvesting JGZ	1.379	1.382	1.389
Bijdrage Veilig Thuis	3.515	3.945	5.122
Totaal baten	34.395	35.781	38.424
Lasten:			
Salarissen & sociale lasten	24.608	26.397	26.264
Rente en afschrijving	558	556	478
Goederen en diensten	9.351	8.583	11.308
Totaal lasten	34.517	35.535	38.050
Resultaat voor bestemming	-123	247	374
Toevoeging reserves	50	50	50
Onttrekkingen aan reserves	27	3	3
Incidentele Lasten	68	-	-
Incidentele Baten	-	-	-
Resultaat na bestemming	-213	200	328

Bijlage 2 Overzicht baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten voor de GGD per taakveld weergegeven. Vervolgens worden de diverse gemeentelijke bijdragen uitgesplitst per taakveld.

Taakveld (in € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
0.4 Overhead	372	10.492	-10.119
0.5 Treasury	-0		-0
0.10 Mutaties reserves	3	50	-47
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.370	818	552
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	5.200	4.552	648
7.1 Volksgezondheid	31.482	22.189	9.294
Totaal	38.428	38.100	328

Taakveld (in € 1.000)	Bijdrage algemeen	Bijdrage 0-4 jaar & adolescenten	Bijdrage OGGZ KvNH	Bijdrage Veilig Thuis NHN
0.4 Overhead				
0.5 Treasury				
0.10 Mutaties reserves				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	143			
6.82 Geëscaleerde zorg 18-				5.122
7.1 Volksgezondheid	11.967	8.676	221	
Totaal	12.110	8.676	221	5.122

Bijlage 3 SiSa-bijlage bij de jaarrekening

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa								
VWS	H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Aantal consulten (jaar T) seksualiteits- hulpverlening in het verzorgingsgebied.	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied	Aantal SOA- onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied	Besteding (jaar T)	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T)	
		Subsidieregeling publieke gezondheid						
		Gemeenten						
			Aard controle D1 Indicatornummer: H3 /	Aard controle D1 Indicatornummer: H3 /	Aard controle D1 Indicatornummer: H3 /	Aard controle R Indicatornummer:	Aard controle R Indicatornummer: H3 / 05	
			251	869	4.026	€ 1.086.014	€ -	

Bijlage 4 Bedrijfseconomisch overzicht Veilig Thuis Noord-Holland Noord

Jaarresultaat 2018 Veilig Thuis

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018 na 1e wijziging	Begroting 2018 incl. aanpassing i.v.m. aanpak wachtlijsten	Realisatie 2018
Overige opbrengsten	25	26	121
Gemeentelijke bijdrage DVO	3.945	5.123	5.122
Totaal baten	3.971	5.149	5.243
Personeelskosten eigen personeel	3.276	3.333	3.170
Inhuur derden	–	1.091	1.426
Overige personeelskosten	184	184	148
Directe product- en promotiekosten	32	32	12
Diverse kosten bedrijfsvoering	245	275	288
Doorbelasting ondersteuning GGD HN	234	234	234
Totaal lasten	3.971	5.149	5.278
Resultaat	–	–	–35

De verdere uitwerking van de resultaten van Veilig Thuis staan in de jaarrapportage 2018 van Veilig Thuis.

GGD Hollands Noorden
Hertog Aalbrechtweg 22
1823 DL Alkmaar

Postbus 9276
1800 GG Alkmaar

088 01 00 500
www.ggdhollandsnoorden.nl